

ZA EKOLOŠKU REKONSTRUKCIJU TE “PLJEVLJA” 45 MILIONA

AKTUELNOSTI:

Sa pozitivnim rezultatima poslovanja, spremni smo za ljetnju sezonu

str.
06.

AKTUELNOSTI

HE “Perućica”: Za revitalizaciju generatora tri miliona eura

str.
09.

DRUŠTVO

EPCG i dalje uz “Ajkule”

str.
33.

AKTUELNOSTI

10.

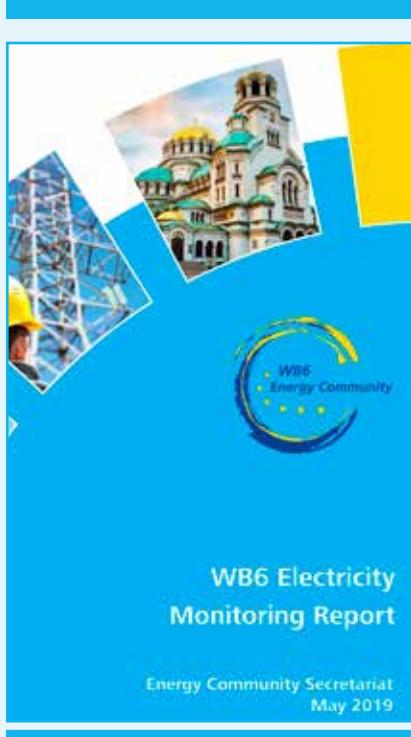
AKTUELNOSTI

RADOVI NA KAPITALNOM REMONTU

AGREGATA A2:

Sva oprema u fabrikama izvođača

OBJEKTIV

23.

OBJEKTIV

NAJNOVIJI IZVJEŠTAJ SEKRETARIJATA
ENERGETSKE ZAJEDNICE

Crna Gora i dalje ima najbolje rezultate

AKTUELNOSTI

26.

AKTUELNOSTI

URUČENA RIZNANJA U OKVIRU PROJEKTA

„100 NAJVJEĆIH U CRNOJ GORI“

EPCG među nagrađenima

SADRŽAJ:

INTERVJU

LUKA JOVANOVIĆ, IZVJENI RUKOVODILAC FC PROIZVODNJA EPCG
Za ekološku rekonstrukciju TE "Pljevlja"

45 miliona

04.

AKTUELNOSTI

POSLOVANJE ELEKTROPRIVREDE U PRVIH ŠEST MJESECI:
Sa pozitivnim rezultatom poslovanja,
spremni smo za ljetnju sezonu

06.

AKTUELNOSTI

HE "PERUĆICA"
Za revitalizaciju generatora tri miliona eura

09.

SNABDIJEVANJE

NAGRADNA IGRA "ZLATNI TIM - UHVATI RITAM 2"
Automobil Citroen C-Elysee domaćinstvu iz
Mojkovca

13.

RUDNIK UGLJA PLJEVLJA

XXX REDOVNA SKUPŠTINA AKCIONARA

14. Zadovoljni postignutim rezultatima

CEDIS

Sopstvenom proizvodnjom
električne energije do uštede na računima

15. 16. U maju potekli prvi megavat sati ka drugoj obali Jadrana

AKTUELNOSTI

CIGE: OKRUGLI STO O BUDUĆNOSTI ENERGETIKE U CRNOJ GORI
18. Brojni projekti za stabilniji i bolji energetski sektor

AKTUELNOSTI

CIGE: OKRUGLI STO "UTICAJ VJETROELEKTRANE I SOLARNIH ELEKTRANA NA
STABILNOST ENERGETSKIH SISTEMA"
21. Crna Gora značajno napreduje kada su u pitanju
obnovljivi izvori energije

ELEKTROPRIVREDA

PREDsjEDNIK ODBORA DIREKTORA

Đoko Krivokapić

IZVRŠNI DIREKTOR

Igor Noveljić

DIREKCIJA ZA LJUDSKE RESURSE

IZVRŠNI RUKOVODILAC

Predrag Krivokapić

SEKTOR ZA KORPORATIVNE

KOMUNIKACIJE

RUKOVODILAC

Rajko Šebek

rajko.sebek@epcg.com

SPECIJALISTA ZA INTERNU KOMUNIKACIJU

Mitar Vučković

mitar.vuckovic@epcg.com

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Miodrag Vuković

miodrag.vukovic@epcg.com

REDAKCIJA

Tatjana Knežević Perišić

tatjana.perisic@epcg.com

Marko Burić

marko.buric@epcg.com

KOMPJUTERSKA OBRADA

Štamparija Obod - A.D. Cetinje

Adresa redakcije:

Ulica Vuka Karadžića 2 Nikšić

Tel/fax: 040/204-223

E-mail: list.epcg@epcg.com

Web site: www.epcg.com

Izdavač: Elektroprivreda

Crne Gore AD Nikšić

Tiraž: 1200

Štampa: Štamparija Obod

A.D. Cetinje

INTERVU

11.

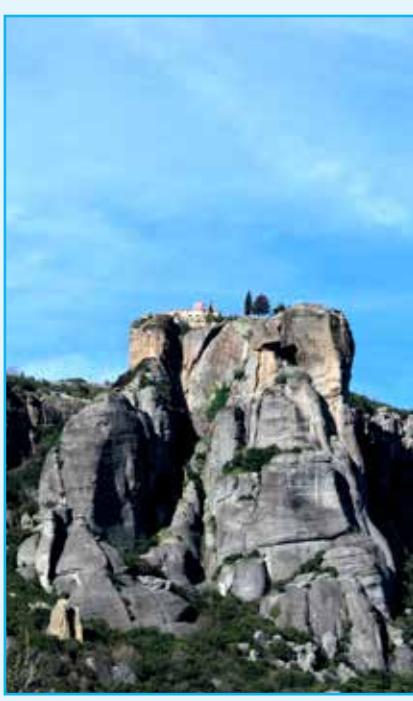
INTERVU

VLADIMIR ŠESTOVIĆ,

DIREKTOR TE „PLJEVLJA“ O REMONTUTE

Nastavljen trend automatizacije
i optimizacije postrojenja

PUTOPISNA REPORTAŽA

42.

PUTOPISNA REPORTAŽA

SOLUN I METEORI (II DIO)

Manastiri koji miluju nebo

27.

AKTUELNOSTI

IMS: Projekat "Implementacija integrisanog menadžment sistema (IMS) u EPCG"

29.

AKTUELNOSTI

DIREKCIJA ZA ICT

Reorganizacija informaciono-tehnološke i poslovne arhitekture

33.

DRUŠTVO

NOVI UGOVOR O GENERALNOM SPONZORSTVU
EPCG i dalje uz "Ajkule"

34.

DRUŠTVO

ODRAŽAN PETI CITY GROOVE:
EPCG uz pozitivnu energiju mladosti

35.

DRUŠTVO

EPCG UZ PARTY BUS:
Muzička promocija države

36.

DRUŠTVO

EPCG PODRŽALA „DANE AKORD-A“:
Generacije mladih umjetnika za ponos

DRUŠTVO

X BEDEM FEST

38. RADUJMO SE

DRUŠTVO

LAKE FEST OD 08. DO 10. AVGUSTA!

39. EPCG uz nikšićki brend

DRUŠTVO

DONACIJA EPCG VRJEDNA 1000 EURA

40. Podrška serijalu „Dnevničica“

PREDSTAVLJAMO

ANDRIJA KASOM

44. Mistika tišine

INTERVJU

LUKA JOVANOVIĆ, IZVŠNI RUKOVODILAC FC PROIZVODNJA EPCG

ZA EKOLOŠKU REKONSTRUKCIJU TE “PLJEVLJA” 45 MILIONA

Rajko Šebek

Luka Jovanović

“Na osnovu do sada odrađenog broja radnih sati, ulaganja u revitalizaciju opreme i podizanje snage na 225MW i ispitnih kontrola stanja materijala, procjenjuje se nastavak rada termoenergetskog kompleksa u Pljevljima (TEP-RUP) narednih 20-30 godina”

Kada očekujete da bude završen tender za ekološku rekonstrukciju Termoelektrane Pljevlja?

Nakon što smo raspisali postupak javne nabavke očekujemo, prije svega, interesovanje velikog broja renomiranih svjetskih kompanija kompanija sa istkustvom u realizaciji ovog projekta. Ukoliko se proces tenderskog postupka bude odvijao planiranom dinamikom, potpisivanje ugovora očekujemo do kraja tekuće godine, a izvođenje radova trebalo bi da bude realizovano u periodu 2019-2021, jer je idejni projekat ekološke rekonstrukcije uradila renomirana njemačka kompanija STEAG Energy u korespondenciji sa rukovodiocima Termoelektrane.

Kolika je planirana investicija za ovaj projekat i za rekultivaciju deponije Maljevac?

Shodno tenderskoj dokumentaciji, a na osnovu Idejnog projekta, procijenjen iznos ove investicije je oko 45 miliona eura što je i definisano budžeta za naredni petogodišnji investicioni plan. On će biti realizovati planskom dinamikom u zavisnosti od obaveza koje proističu prema usvojenim direktivama EU i OPT- AUT opciji koja ističe 31.12.2023. god.

EPCG će ukupno uložiti oko 20 miliona eura i u projekat nastavka korišćenja i fazne rekultivacije deponije Maljevac. Tokom protekle godine za potrebe tog projekta ukupno je utrošeno blizu 9 miliona eura. Sama

rekultivacija deponije će se odvijati po fazama. U 2019. godini će, u okviru realizacije Ugovora o korišćenju sredstava za realizaciju projekta „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“ za remedijaciju lokacije Pljevlja potписанog sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom održivog razvoja i turizma, otpočeti radovi na rekultivaciji kasete II na deponiji Maljevac koji će se finansirati iz kredita Svjetske banke u iznosu od 4 miliona eura.

Rekultivacija kasete 1 će se realizovati u periodu 2020-2021., dok će se konačno sa rekultivacijom kasete 3 otpočeti u 2023. godini.

Šta se sve predviđa u realizaciji projekta ekološke rekonstrukcije prvog bloka TE?

Ekološkom rekonstrukcijom Bloka I prije svega obezbijeduje se ispunjavanje obaveza i poštovanje najstrožijih parametara zaštite životne sredine Evropske Unije predviđenih najnovijom Odlukom EU 2017/1442 iz 2017. godine. Projekat obuhvata, zajedno sa revitalizacijom deponije Maljevac, izgradnju sistema za odsumporavanje, sistema za denitrifikaciju, unapređenje rada elektrofilterskog postrojenja kao i izgradnju sistema za tretman otpadnih voda, rekonstrukciju pomoćne kotlarnice, rekonstrukciju postrojenja za odvod šljake i pepela, izradu rashladnog tornja kao i mjere zaštite za smanjenje buke.

Šta dobija država, građani ali i EPCG projektom ekološke rekonstrukcije?

Kao što sam ranije rekao, ekološkom rekonstrukcijom svodimo sve emisije i produkte sagorijevanja uglja i hemijskih procesa koji se odvijaju prilikom proizvodnje električne energije, na granice ispod dozvoljenih, shodno

INTERVJU

zakonskoj regulative naše države i Evropskim direktivama o emisijama iz termo izvora na ugalj.

Radni vijek poslike ekološke sanacije vezan je za stanje i pouzdanost opreme same elektrane. Na osnovu do sada odrađenog broja radnih sati, ulaganja u revitalizaciju opreme i podizanje snage na 225MW i ispitnih kontrola stanja materijala, procjenjuje se nastavak rada termoenergetskog kompleksa u Pljevljima (TEP-RUP) narednih 20-30 godina. Termoenergetski blok u Pljevljima generiše 1200 zaposlenih, te sa jedne strane svjesni smo činjenice koliki broj radnika je uposlen u cijelom lancu funkcionalisanja termoenergetskog bloka u Pljevljima a sa druge strane i vaznost baznog izvora elektricne energije za Crnu Goru je neupitna, Zato isticemo da je kompleks TEP-RUP jedan od ključnih djelova elektroenergetskog sistema Crne Gore i od ogromnog je značaja za njegovu stabilnost.

Na kraju bih posebno naglasio ono sto je najvažnije za gradjane Pljevalja, da će se uporedo sa ekološkom rekonstrukcijom obezbijediti i izvor toplotne energije za toplifikaciju grada.

Objasnite da li će TE biti potpuno ili privremeno zatvorena tokom rekonstrukcije, odnosno hoće li raditi dok bude trajala rekonstrukcija?

Plan je da godišnji zastoji u pomenu-tom periodu ne prelaze interval veći od 2 do 3 mjeseca. Ovo će se postići organizacijom posla na gradilištu tako što će se većina radova obavljati nesmetano u toku proizvodnog rada TE-ne a što je moguće obzirom na vrste poslova koji će se izvoditi.

Ovakva dužina zastojia ne bi trebala da napravi velike poremećaje u potrebama za balansiranje sa količinama električne energije.

U slučaju izražene potrebe za nepredviđenim dužim zastojima naš Sektor za upravljanje energijom će dobiti pravovremenu informaciju sa ciljem da može na vrijeme, na tržištu, obezbijediti eventualne manjkove energije.

AKTUELNOSTI

POSLOVANJE ELEKTROPRIVREDE U PRVIH ŠEST MJESECI: SA POZITIVnim REZULTATOM POSLOVANJA, SPREMNI smo ZA LJETNU SEZONU

Tatjana Knežević Perišić

Za prvih šest mjeseci EPCG je ostvarila je poslovne prihode u iznosu od 161,9 miliona, što je, u odnosu na prošlu godinu više za 5% ili 7,47 miliona eura. Istovremeno, proizvedeno je 1340 GWh električne energije, što je oko 11% niže od plana; distributivna (neto) potrošnja u istom periodu je bila veća za 3% u odnosu na prošlu godinu, dok je potrošnja direktnih kupaca bila manja za 10%. Direkcija za upravljanje energijom je za pola godine izvezla 424 GWh, vrijednosti oko 27,6 miliona € i uvezla 677 GWh, vrijednosti oko 33,2 miliona €-najvažniji su podaci o poslovanju naše kompanije

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, u proteklih šest mjeseci ostvarila je poslovne prihode u iznosu od 161,9 miliona €, od čega se 161,2 miliona € odnosi na prihode od prodaje, a 0,7 miliona € na ostale poslovne prihode, podaci su Direkcije za plan, kontrolu i izvještavanje, sadržani u kvartalnom izvještaju o upravljanju EPCG, za period januar-jun 2019. godine. Prema riječima izvršnog rukovodioca **Marije Janjušević**, u odnosu na isti period od prešle godine, poslovni prihodi su veći za 5% ili 7,47 miliona eura.

-U periodu od 1.01.-30.06.2019. go-

dine Društvo je ostvarilo neto rezultat u iznosu od 13,3 miliona €, koji je manji u odnosu na rezultate rekordne prešle godine, kaže Janjušević precizirajući da je „ova razlika prije svega rezultat hidroloških ekstrema u pomenutim periodima, dok je 2019. na nivou prosjeka ostvarenih prethodnih godina“:

-Prvu polovicu 2018-e godine je karakterisala izrazito povoljna hidrologija koja je prouzrokovala znatno veću ostvarenu proizvodnju velikih hidroelektrana od planiranog i prosjeka prethodnih godina, dok prvu

polovicu 2019-e godine karakteriše nepovoljna hidrologija. No, bez obzira na te činjenice, naša Kompanija je pozitivno poslovala i to je ono što se računa, kaže Janjušević.

Evidentno je, takođe, da po podacima iz kvartalnog izvještaja o upravljanju, EPCG za period januar-jun 2019. godine bilježi pozitivno poslovanje ne samo po ostvarenom poslovnom rezultatu, već i po koeficijentima likvidnosti koji su pozitivni kao i po koeficijentu zaduženosti koji je 30.6.2019. iznosio 0,11 što znači da je taj koeficijent nizak i da je Društvo u mogućnosti da pokrije sve svoje obaveze prema kreditorima i investitorima, precizira Janjušević.

PROIZVEDENO 1340 GWH ELEKTRIČNE ENERGIJE

EPCG, kao vertikalno integrisana kompanija, koja se bavi proizvodnjom i snabdijevanjem električnom energijom, raspolaže kapacitetima za proizvodnju električne energije bruto instalisane snage 877,4 MW, od čega 652,4 MW u hidroelektranama i 225,0 MW u TE „Pljevlja“.

-Za period prvih 6 mjeseci EPCG je proizvela 1.340 GWh električne energije što je 10,97 % niže od plana iz Bilansa, kaže za naš list **Darko Krivokapić**, izvršni rukovodilac Direkcije za upravljanje energijom.

-TE Pljevlja je proizvela 2 % više od plana, dok su hidroelektrane „podbacile“, kaže Krivokapić govoreći o ukupnim hidrološkim prilikama, naročito u prvom kvartalu:

-Kada pričamo o padavinama, za proteklih 6 mjeseci ukupno je palo 772 litra po metru kvadratnom, što je 19% manje od prosječne količine padavina, a ako imamo u vidu da je samo u maju palo 237 litara vodenog taloga na kvadratni metar, lako je opravdati manju proizvodnju iz

AKTUELNOSTI

hidroelektrana u prvom kvartalu. Mjeseci april i maj su bili izadašni u smislu padavina, što nam je popravilo stanje nivoa akumulacija i nivo dotoka, pa se spremno čeka ljetnja sezona, kaže Krivokapić i precizira: -U pomenutom periodu HE Piva je proizvela 315 GWh ili 19,5 % manje od plana, dok je HE Perućica proizvela 467 GWh, što je 18% manje od plana iz Bilansa za 2019. godinu. U proteklom periodu je završen i remont TE Pljevlja, koji je počeo 01.04.2019. godine, podsjeća Krivokapić.

Dodaje kako je Direkcija za upravljanje energijom u prethodnih pola godine izvezla 424 GWh električne energije, vrijednosti oko 27,6 miliona €, dok je u istom periodu uvezla 677 GWh, vrijednosti oko 33,2 miliona €. -Izvoz je posljedica unaprijed ugovorene prodaje, na kvartalnom, mjesечноj nivou, dok se uvozom optimizovao sistem i nadomjestile količine električne energije koje su nedostajale zbog niže proizvodnje, kaže Darko Krivokapić.

Inače, EPCG je, prema planu proizvodnje, za prvi šest mjeseci trebala da proizvede ukupno 1506 GWh električne energije; proizvela je 1340 GWh, što je 89%, saopštili su iz Sektora za kontrolu projekata, planiranja i izvještavanja u FC Proizvodnja. U izvještaju se precizira:

TE Pljevlja je, za prva dva kvartala ove godine, trebala da proizvede po

planu 545 GWh električne energije, a proizvela je 556,3 GWh, što je 102%. Mjesečnim planovima, TE je premašila proizvodnju u januaru, februaru i martu.

HE Perućica, zaključno sa 30.6., proizvela je 467 GWh struje, od planiranih 567 GWH, što je 82,3%. Plan je, inače, premašen u februaru, maju i junu, kada je, recimo, HE proizvela 174% više od plana, zahvaljujući povoljnim hidrološkim uslovima.

HE Piva je za pola godine proizvela 315 GWh struje, što je, u odnosu na planirane 391 MWh, 80,5 %. I ona je u junu radila rekordno i premašila mjesечni plan za 184%!

Zanimljivo je da su dvije male hidroelektrane Rijeka Mušovića i Šavnik, prema istim podacima, u prvi šest mjeseci proizvele 2,6 GWh odnosno 0,33 GWh, što je 106,5% od planiranih 2,5 GWh za Rijeku Mušovića, odnosno 102,2% od planiranih 0,32 GWh za Šavnik, precizira dipl.ing. **Novak Dendić**. Najveća proizvodnja je zabilježena u aprilu i maju, kada je plan premašen za više od 100%. Prema planu proizvodnje električne energije, male hidroelektrane su trebale proizvesti 2,8 GWh, a proizvele su 2,9 GWh.

VEĆA POTROŠNJA U ODNOŠU NA LANI

Distributivna (neto) potrošnja električne energije za prvi 6 mjeseci tekuće godine iznosi 1149 GWh (ili preciznije 1.148.763.551 kWh) i veća je za 3% od distributivne (neto) potrošnje u 2018.-oj godini za period januar-jul, kaže dipl.inž.el. **Božidar Živković**, inače šef službe u Sektoru

Dragomir Blagojević, direktor HE Piva

PROIZVODNJA NEŠTO MANJA OD PLANA

HE Piva je, zaključno sa 7.julom, ostvarila ukupnu proizvodnju od 332,3 GWh električne energije, kaže Blagojević, precizirajući da je to 44,3% plana za ovu godinu, koji je projektovan na 750 GWh. Ili da je, u odnosu na plan za prvi 7 mjeseci od 443 GWh, ostvareno 75 %. Prema riječima prvog čovjeka HE Piva, za jul je planirana proizvodnja od 62 GWh el.energije, a prve nedjelje je proizvedeno 17,6 GWh, što je 28,4 % od plana za ovaj mjesec.

Stanje akumulacije na dan 07.jula u 24.00h je bilo 671,7 mm, pri čemu je energetska vrijednost akumulacije 245,6 GWh, što je 108,48 % u odnosu na planirane 226 GWh za kraj jula.

Inače, zaključno sa 30.06.2019.godine u HE Piva je ostvarena ukupna proizvodnja od 314,7 GWh el.en. što je u odnosu na godišnji plan 42 %. Zanimljivo je istaći da je u junu ostvarena proizvodnja od 73,9 GWh električne energije što je 246,4 % u odnosu na planiranih 30 GWh! **Blagojević** dodaje i da je najveća mjesечna proizvodnja u prvi šest mjeseci ostvarena u januaru, i iznosila je 80,8 GWh, što je 92,9 % u odnosu na 87 GWh koliko je planirano za januar mjesec. Druga je u junu, dok je treća ostvarena u maju, i iznosila je 57,2 GWh el.en. što je 104,1 % u odnosu na plan od 55 GWh za maj mjesec.

AKTUELNOSTI

za prodaju električne energije . Za naš list Živković pojašnjava:

-Potrošnja električne energije direktnih kupaca, za posmatrani period, iznosi 37.9 GWh i manja je za 10% u odnosu na isti period prošle godine. Distributivna (neto) potrošnja električne energije u junu iznosi 187.9 GWh i veća je za oko 7% u odnosu na potrošnju ostvarenu u junu 2018-e godine, kaže Živković.

Domaćinstva su više potrošila struje u ovih pola godine, nego lani:

-Potrošnja električne energije domaćinstava za prvih 6 mjeseci tekuće godine iznosi 651.9 GWh i veća je za 3.4% u odnosu na potrošnju električne energije koju su domaćinstva ostvarila prethodne godine za isti period, dok je u odnosu na plan za navedeni period manja za oko 2%. Potrošnja električne energije domaćinstava u junu iznosila je 97.8 GWh što je za nekih 9% više u odnosu na jun prethodne godine, dok je u odnosu na plan veća za nekih 4.7%.

Što se tiče potrošnje električne energije kod ostalih, ona za prvih 6 mjeseci tekuće godine, iznosi 496.8

GWh i veća je za oko 3% u odnosu na potrošnju koju je ostvarila ostala potrošnja za isti period prethodne godine, dok je u odnosu na plan za navedeni period veća za nekih 5%,

precizira Živković.

-U junu mjesecu ona je iznosila 90.02 GWh što je za nekih 6% više u odnosu na jun prethodne godine, dok je u odnosu na plan veća za nekih 9%.

DRAGAN ČIZMOVIĆ, direktor HE Perućica: LOŠA HIDROLOGIJA USLOVILA NEŠTO LOŠIJE REZULTATE

Hidrološke prilike u slivnom području HE "Perućica" početkom 2019.godine bile su nešto lošije od planiranih prema višegodišnjem hidrološkom nizu, što je i glavni uzrok nešto lošijih proizvodnih rezultata, ocjenjuje Čizmović napominjući da je u akumulacijama HE "Perućica" na početku godine bilo 125 GWh energije, odnosno 83,3% od plana . -Zbog tako nepovoljne situacije, HE "Perućica" je, uprkos visokim koeficijentima pouzdanosti i raspoloživosti (na nivou 99,6%), proizvela 466.7 GWh energije što predstavlja 82,3% realizacije plana proizvodnje za prvih šest mjeseci, kaže on.

Čizmović dodaje da je u prethodnom periodu urađen remont velikog transformatora 125 MVA i pripadajućih polja 220, 110 i 10,5 kV , obavljeno termovizijsko ispitivanje postrojenja elektrane i uzimanje uzorka ulja iz mjernih transformatora u DV poljima. Takođe je završen i Remont mašinske i elektro opreme na zatvaračnicama dovodnog sistema Vrtac, Slano i Krupac.

-Radovi su svakodnevni, a sada je u toku revitalizacija generatora G5 i G7 , obiman i izuzetno zahtjevan posao koji uz podršku naših ljudi izvodi Konzorcijum „SEVER-NIKCOM-KONČAR GIM“ u periodu jul - oktobar. Takođe se radi i remont RP 110kV - sekcije „A“ i „B“; u sklopu tih radova obavlja se i remont DV 110kV Nikšić 1 i DV110kV Nikšić 3, Remont VN prekidača i mjernih transformatora DV polja kao i Remont sabirničkih i izlaznih rastavljača, zaključuje Čizmović.

HE Perućica brzo „ulazi“ u period totalne obustave rada od 29.07.-31.08. kada će se obaviti detaljni pregledi i mnogobrojni redovni remontni poslovi na elektro – mašinskoj opremi u pogonima i postrojenjima elektrane, na dovodnim sistemima kao i poslovi na građevinskim objektima.

AKTUELNOSTI

HE "PERUĆICA"

ZA REVITALIZACIJU GENERATORA TRI MILIONA EURA

www.epcg.com

U naredne dvije godine biće revitalizovano šest generatora u HE „Perućica“, što će u znatnoj mjeri povećati pogonsku spremnost, sigurnost i pouzdanost u radu te produžiti vijek trajanja naše najstarije velike hidroelektrane koja je u sistemu još od 1961. godine.

Ugovor o realizaciji projekta potpisali su izvršni direktor Elektroprivrede Crne Gore Igor Noveljić i predstavnik

izvođača radova, prvorangiranog konzorcijuma u postupku javnog nadmetanja, izvršni direktor "SEVERNICKOM-KONČAR GIM" Mile Todorović.

Radovi, vrijedni oko tri miliona eura uglavnom će se izvoditi u periodima planskog zastoja Hidroelektrane zbog redovnog remonta. Rok za završetak posla je kraj 2021.godine.

Izvršni direktor EPCG Igor Noveljić

naglasio je da je ovo početak velikih investicija u HE „Perućica“ te da se očekuje i potpisivanje kreditnog aranžmana za realizaciju projekta sa Njemačkom razvojnim bankom-KfW vrijednog 33 miliona eura.

Faza II projekta rekonstrukcije i modernizacije

HE "Perućica" saglasno definisanom obimu i prioritetima realizacije (Studijska Lahmeyer International GmbH) obuhvata rekonstrukciju i modernizaciju hidromasinske i elektro opreme agregata A5, A6 i A7, hidromehaničke opreme zatvaračnica, opreme za hidrološko- hidraulička mjerjenja, ugradnju integralnog informacionog sistema na nivou elektrane, rekonstrukciju i modernizaciju građevinskih objekata sistema - sanaciju i nadvišenje kanala Opačica na protok $81,75\text{m}^3/\text{s}$, rekonstrukciju kanala Moštanica i izgradnju mjernog profila na rijeci Zeti.

Realizacijom Projekta stvorice se preduslovi za ostvarenje stvarnih benefita od projekta prevođenja Zete u akumulacije Krupac i Slano i projekta instalacije osmog agregata i povećanja instalisane snage elektrane za 58,5 MW.

Paralelno sa realizacijom rekonstrukcije i modernizacije HE "Perućica" biće realizovana i zamjena transformatora a dio sredstava iz kredita je predviđen za izradu dokumentacije za novi osmi agregat a vrijednost tog projekta je 23 miliona eura.

Revitalizacija agregata podrazumijeva demontažne i montažne radove, usluge mjerjenja, kontrole i ispitivanja na generatorima, sanacione radove i usluge u hidroelektrani, kao i izradu i reparaciju djelova generatora u fabrici izvođača radova te isporuku i ugradnju opreme.

Podsjetimo, generator G4 uspješno je revitalizovan prošle godine. Sada nastavljamo realizaciju započetih kapitalnih investicionih projekata, modernizaciju i rekonstrukciju postojećih objekata, u vrijednosti preko 170 miliona eura, ali i stvaranje uslova za izgradnju novih izvora energije.

AKTUELNOSTI

RADOVI NA KAPITALNOM REMONTU AGREGATA A2:

SVA OPREMA U FABRIKAMA IZVOĐAČA

Tanja Knežević Perišić

U HE Piva izvršena je kompletna demontaža generatorske i turbineske opreme agregata A2, a turbineska osovina, kao i ostala oprema, za koju je predviđena fabrička reparacija, trenutno u fabrikama izvođača. Vrijednost ove investicije je preko dva miliona eura

Radovi na remontu agregata A2 u HE Piva, započeti sredinom aprila, teku predviđenom dinamikom, ocjenjuje direktor **Dragomir Blagojević** i podsjeća da je krajnji rok za završetak radova 30.novembar:

-Radove izvodi firma „Litostroj Power“ iz Ljubljane i „Elektroremont“ iz Subotice. Vrijednost investicije je 2.138.559€. Za praćenje realizacije ugovorenih obaveza i vršenje nadzora izvođenja radova zadužen je stručni tim iz elektrane: **Željko Jovović** dipl.el.inž, **Dragan Jovović** dipl. el.inž, **Danilo Rutešić** dipl.el.inž., **Milinko Raičević** dipl.maš.inž. i **Svetlana Pješčić**, dipl.maš.ing.

Blagojević dodaje da je bitno naglasiti da su u radove uključene sve operativne službe iz elektrane i radna snaga što ukazuje ne to da u budućem periodu oslonac na sopstveni kadar čini bitnu i neophodnu pretpostavku ostvarivanja funkcije uspješnog održavanja i dostizanja adekvatne pogonske spremnosti proizvodne opreme elektrane.

-Ponosan sam, kao direktor hidroelektrane, što imamo takve stručnjake, poput rukovodioca Sektora eksplotacije **Željka Avramovića**, njegove izuzetne operativnosti kao i zalaganja i odgovornosti smjenskog osoblja HE Piva, kaže Blagojević.

Prema riječima **Željka Jovovića** dipl. el.inž, u prethodnom periodu izvršena je kompletna demontaža generatorske i turbineske opreme agregata. Nakon izvršene demontaže, djelovi turbineske opreme, koji su predmet reparacije, transportovani su u fabriku Izvođača („Litostroj Power“ Ljubljana). Turbinska osovina je trans-

portovana u „Brodogradilište“ Split gdje je obavljena njena kontrola i ispitivanje, a nakon toga završena je i mašinska obrada osovine u zoni turbineskog ležaja.

Jovović ističe da su, nakon demontaže agregata i postavljanja rotora na montažnu jamu, obavljena predviđena ispitivanja statora i rotora generatora.

-Izvršena je provjera dinamičke kružnosti pojedinih djelova namota statora (glava namota, priključnih vodova, međupolnih veza), mjerjenje otpora izolacije statorskog namota, kontrola zaklinjenosti i mjerjenje zaklinjenos-

ti (BUMP test), ispitivanje izolacije između limova statorskog paketa indukcijom od 1T, mjerjenje ugla gubitaka po fazi, mjerjenje parcijalnih pražnjenja statorskog paketa, mjerjenje struja odvoda statorskog paketa pojedinih faza pri linearном porastu napona, ispitivanje izolacije namota statora visokim naizmjeničnim naponom sa 1,3Un.

Na rotoru je izvršena demontaža svih (24) polova i svi su transportovani u „Elektroremont“ d.o.o. – Subotica. Na-

kon rastavljanja polova i skidanja izolacije u Elektroremontu, svi polovi će 15.07. biti transportovani u „Končar GIM“ Zagreb, gdje će biti izvršeno njihovo preizolovanje i sastavljanje. Prije demontaže polova izvršeno je mjerjenje ovalnosti rotora laserom, a nakon demontaže polova opet je izmjerena ovalnost lančanog prstena. Takođe, „Marting“ Zagreb je već obavio predviđena NDT ispitivanja opreme agregata A2 koja ne ide na fabričku reparaciju i dostavio izvještaj o ispitivanjima. Za potrebe izrade i finu obradu novih lopatica sprovodnog aparata u sklopu kapitalnog remonta A2, izvršeno je snimanje geometrije lopatica sprovodnog aparata na agregatu A3.

Prema Jovovićevim riječima, sredinom juna je organizovan transport preostalih djelova na reparaciju u

„Končar GIM“ – Zagreb (ležajno zvono, segmenti generatorskih ležajeva, noseći prsten i klizni kolutovi) tako da će sva oprema za koju je predviđena fabrička reparacija trenutno u fabrikama izvođača.

U HE su, u međuvremenu, završeni radovi na demontaži kapa na sastavima štapova i demontaža poprečnih veza, izvršeno je rasklinjavanje dijela statorskog namota na sastavima statorskog paketa i vađenje štapova iz donjeg i gornjeg sloja na tim sastavima (136 štapova). Svi izvađeni štapovi su spakovani i spremljeni za transport u „Elektroremont“, gdje će biti izvršeno njihovo ispitivanje i saniranje. Izvršeno je razdvajanje četvrtki paketa statora, skinuta je stara izlacija sa tih spojeva i u toku je priprema površina spojeva za nanošenje nove izolacije. Takođe na rotoru je obavljeno čišćenje žljebova i njihova priprema za montažu polova nakon vraćanja sa reparacije, zaključuje Jovović.

INTERVJU

VLADIMIR ŠESTOVIĆ, DIREKTOR TE „PLJEVLJA“ O REDOVNOM GODIŠNJEM REMONTU

NASTAVLJEN TREND AUTOMATIZACIJE I OPTIMIZACIJE POSTROJENJA

Mitar Vučković

„Od ovog remonta proces proizvodnje u Termoelektrani apsolutno je automatizovan tako da će potrošnja hemikalija biti svedena na optimalan nivo“

Kako je protekao remont i kako ste zadovoljni realizovanim?

Kada se završe remontni radovi gdje učestvuje oko 300 eksterno angažovanih izvršilaca bez ijedne povrede na radu, onda se mora reći da moramo biti zadovoljni učinjenim. Svake godine kada se izvršioci angažuju na remontnim poslovima osnovni zahtjev prema njima je da primjenjuju mjere zaštite na radu. Sledеći zahtjev koji se ističe je da poslovi budu završeni kvalitetno po pravilima struke. Pošto se plan i pristup remontnim radovima ne mijenja

već nekoliko posljednjih godina nadam se da će kao i do sada ovo biti još jedna uspješna remontna godina. Vrijeme koje je pred nama pokazaće koliko je remont bio uspješan.

Šta je pored redovnih poslova na rekonstrukciji opreme i postrojenja obuhvatio ovogodišnji remont u djelu investicionih ulaganja?

Kao svaki do sada remont i ovaj je bio izazovan. Naime, ovakva postrojenja zahtijevaju kontinuirano ulaganje i preventivno održavanje opreme. Ove godine je završena višegodišnja postepena automatizacija Hemijiske

pripreme vode kao i uvođenje on-line upravljanja turbine. Odavno u TE Pljevlja smo svjesni da period koji dolazi što se tiče termoenergetike zahtijeva maksimalno ekonomičnu proizvodnju da bi smo bili konkurentni na tržištu. To zahtijeva da oprema bude pouzdana sa što manjim proizvodnim troškovima. Jedno od mesta troška koje je prepoznato da može uticati na ukupnu cijenu el.energije je svakako Hemijска priprema vode. Do sada je proces proizvodnje dominantno zavisio od čovjeka, a od ovog remonta sa zadovoljstvom mogu konstatovati da je proces proizvodnje apsolutno automatizovan tako da će potrošnja hemikalija biti svedena na optimalan nivo. Trend automatizacije postrojenja i optimizacije je nastavljen pa je na turbinskom postrojenju odrađeno

INTERVJU

on-line upravljanje. Tehnološko on-line upravljanje turbine je realizovano 2009.god, a ovo je automatizacija sa stanovišta praćenja potrošnje primarne pare po proizvedenom MW/h. Sa ovim novim sistemom koji je patent Mašinskog fakulteta u Beogradu biće omogućeno da se za optimalnu količinu pregrijane pare i optimalnog pritiska i temperature dobije što više MW/h, što će za posledicu imati smanjenje potrošnje uglja, a samim tim i manjih troškova proizvodnje. Ovaj projekat će biti realizovan do kraja jula. Još jedan veoma bitan dio tehnološkog procesa koji je prepoznat kao mogućnost za smanjenje troškova proizvodnje je mlinsko postrojenje. Ove godine smo na dva mlina realizovali remont sa ojačanim oblogama radnog kola i statorskog dijela mlina. Ovakav način remonta se prvi put realizuje kod nas u TE kao i u regionu. Očekivanja ovog postupka remonta je bolja meljava uglja, a samim tim i bolje sagorijevanje u ložištu sa manjom količinom vazduha. Ovo će za posledicu imati smanjenje potrošnje uglja i oksida azota u dimnom gasu.

Da li su popravljene performanse termo bloka?

Već sam rekao da smo u TE „Pljevlja“ odavno svjesni perioda koji nastupa

po pitanju termoenergetike. Svakako da smo u naprijed izloženom dominantno radili na ekonomičnosti postrojenja. Svakako još jednu veoma bitnu novost iz ovog remonta želim da istaknem, a to su novi načini sagorijevanja mazuta u kretanju kotlovskeg postrojenja kao i nov način sagorijevanja uglja u ložištu kotla. Samo prije nekoliko godina potrošnja mazuta je za start bloka smanjena sa oko 120 tona /startu na oko 80 tona /startu. Sada je to oko 55 tona/startu. Što se tiče potrošnje uglja takođe očekujemo smanjenje jer je sličan princip sagorijevanja primijenjen kao na mazutu. Za dokazivanje učinka na novom sistemu sagorijevanja kod uglja je potrebno mjesec do dva dana. Svakako da nam pokazatelji na mazutu daju za pravo da očekujemo promjene na smanjenoj potrošnji uglja.

Koliko je koštao remont i ko je sve učestvovao u njegovoj realizaciji?

Ovogodišnji remontni radovi su koštali oko 3 miliona evra. Ovde želim da naglasim da su glavne remontne radove kao i rekonstrukcije odradile crnogorske firme što nas posebno raduje. Ovo je posebno važno jer bez kvalitetno izvedenih remontnih radova sa kvalitetnom i na vrijeme dostupnom radnom snagom ne možemo očekivati stabilan rad postrojenja. U pitanje su firme Termoelektr-Mont,

Tim-company i Tangenta.

Kako ste zadovoljni funkcionisanjem Termoelektrane nakon ponovne sinhronizacije na mrežu?

Što se tiče zadovoljstva izvršenim radovima možemo konstatovati, da su svi zacrtani poslovi održeni, a kvalitet će se vidjeti dogodine u ovo vrijeme. Prilikom pokretanja bloka i sinhronizacije na mrežu imali smo određenih problema sa novim zaptivnim materijalima. To su materijali koji moraju biti postojani na visokim temperaturama i pritiscima. Do sada su se upotrebljavali azbestni materijali. Zbog novih zakonskih ekoloških propisa prešlo se na nove materijale na bazi grafita koji se nisu pokazali pouzdanim zbog čega smo imali određenih problema posle remontnih radova. To su nova iskustva za nas u TE tako da ćemo u narednom periodu pronaći najbolja moguća rješenja.

EKOLOŠKA REKONSTRUKCIJA BLOKA

Sa nestrpljenjem kako u TE tako i u EPCG očekujemo početak radova na ekološkoj rekonstrukciji. Da podsjetim EPCG će u ove radove uložiti 45 miliona evra bez PDV-a i to: postrojenja za odsumporavanje i denitrifikaciju, rekonstrukciju postrojenja za odvod pepela i šljake, izgradnju rashladnog tornja, postrojenja za tretman otpadnih voda, mjera zaštite od buke, priključak za grijanje Pljevlja i rekonstrukciju pomoćnog loženja sa pomoćnom kotlarnicom. Početne aktivnosti sa potpisivanjem ugovora očekuju se u oktobru ove godine. Ovde želim da istaknem da ćemo ekološku rekonstrukciju raditi za potencijalnih 300 MW snage bloka koja je dokazana da postoji na kotlovskom postrojenju, istakao je direktor TE „Pljevlja“ Vladimir Šestović.

SNABDIJEVANJE

NAGRADNA IGRA "ZLATNI TIM - UHVATI RITAM 2"

AUTOMOBIL CITROEN C-ELYSEE DOMAĆINSTVU IZ MOJKOVCA

www.epcg.com

Domaćinstvo iz Mojkovca sa pretplatnim brojem 14124311 dobilo je automobil CITROEN C-ELYSEE u nagradnoj igri "Zlatni tim - uhvati ritam 2". Izvlačenje je organizovano 17. jula u poslovnoj zgradi Elektroprivrede Crne Gore u Nikšiću, u skladu sa odobrenim Pravilima nagradne igre. Nagradna igra počela je 15. juna i trajala do 30. juna, a organizovana je za članove ZLATNOG TIMA, odnosno sva domaćinstva koja su 31. januara imala stanje duga 0 eura i tako postali članovi Zlatnog tima, a taj status održali do 30. juna redovnim izmirenjem obaveza za utrošenu električnu energiju.

U bazi za izvlačenje dobitnika našlo se 138.586 domaćinstava, članova Zlatnog tima. Pored automobila CITROEN C-ELYSEE, 1,5 hDi, 100 ks, 4 vrata EPCG je poklonila i 150 umanjenja na računu od 50 eura. 110 umanjenja od 50 eura izvlačilo se iz baze u kojoj su svi članovi Zlatnog tima, njih 138.586, a 40 umanjenja iz baze u kojoj su članovi Zlatnog tima koji koriste servis Elektronski račun, kojih je bilo

12.223.

Proces izvlačenja nadgledala je komisija u sastavu: Milan Perović, predsjednik, iz fukcionalne cjeline Snabdijevanje, Jelena Čeranić, član, iz Direkcije za informacione tehnologije i Mitar Vučković, član, iz Direkcije za ljudske resurske.

Sistem izvlačenja dobitnika organizovan je metodom slučajnog izbora pretplatnog broja korisnika elektronskim putem.

DODJELOM 150 UMANJENJA OD 50 EURA NA RAČUNIMA ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU ZAVRŠENA JE NAGRADNA IGRA "ZLATNI TIM - UHVATI RITAM"

U srijedu 19. juna održano je i izvlačenje dobitnika psoljednjeg kola nagradne igre "Zlatni tim - uhvati ritam". Dobitnici petog kola nagradne igre su skoro iz svih crnogorskih opština. U bazi za izvlačenje našlo se 146.350 domaćinstava, od koji 12.812 koristi servis elektronski račun. 110 umanjenja od 50 eura izvlačilo se iz baze u kojoj su svi članovi Zlatnog tima, njih 146.350, a 40 umanjenja iz baze u kojoj su članovi Zlatnog tima koji koriste servis Elektronski račun, kojih je bilo 12.812.

Nagradna igra "Zlatni tim - uhvati ritam" počela je 15. januara i trajala je do 31. maja, a odvijala se u pet kola. Nagradna igra je organizovana za članove ZLATNOG TIMA, a od januara je dodijeljen automobil OPEL ASTRA ENJOY i 750 umanjenja od 50 eura na računima za utrošenu električnu energiju.

RUDNIK UGLJA PLJEVLJA

XXX REDOVNA SKUPŠTINA AKCIONARA

ZADOVOLJNI POSTIGNUTIM REZULTATIMA

Glas Rudara

Na XXX redovnoj Skupštini akcionara Rudnika uglja AD Pljevlja, održanoj 05. jula 2019. godine, usvojen je Izvještaj o rezultatima poslovanja, sa finansijskim iskazima RUP-a za 2018. godinu, kao i Izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza RUP-a za 2018.godinu.

Poslovnu 2018.godinu su obilježili stabilno poslovanje, značajno povećanje proizvodnje uglja i otkrivke u odnosu na prethodnu godinu i realizacija ključnih investicionih aktivnosti.

Na sjednici je usvojen Izvještaj o radu i poslovanju za 2018. godinu i konstatovano da je proizvedeno ukupno **1.539.122 tona** uglja što je za oko **8,4 odsto** više nego u prethodnoj godini. U istom periodu otkrivač je realizovana u iznosu od 5.671.154 m³, što je za 24,2 odsto više u odnosu na prethodnu godinu.

RUP je prethodnu poslovnu godinu završio sa ostvarenom dobiti u iznosu od **6.584.828 eura**, što je za 3,7 odsto bolje nego u prethodnoj 2017.godini. U strukturi ukupnih prihoda koji su u 2018. godini iznosili **43.662.532 eura**, najznačajnije mjesto pripada prihodima od prodaje uglja u iznosu **42.581.839 eura**, što

je za **4,3 odsto** više u odnosu na prethodnu godinu. Aktivnosti na optimizaciji troškova su nastavljene i tokom 2018. godine, tako da su i pored povećanog obima proizvodnje rashodi na kraju godine bili na nivou prethodne i iznosili **36.209.777 eura**. Poslovnu 2018. godinu su obilježile i značajne investicione aktivnosti koje su tokom godine realizovane u iznosu 12.703.077 eura, od čega je 4.315.362 eura u investicijama koje su u toku. Tokom 2018. godine Društvo je uredno izmirivalo sve obaveze prema poslovnim partnerima, državi i lokalnoj samoupravi. Obaveze iz reprograma poreskog duga su uredno servisirane, on je na kraju godine iznosio je 8.372.179 eura i bio za 1.907.389 eura manji u odnosu na kraj 2017. godine.

Revisorška kuća BDO Podgorica je kroz Izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza RUP-a za 2018. godinu dala pozitivno mišljenje, konstatujući da su finansijski iskazi prikazani istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, a finansijska pozicija Društva na dan 31. decembar 2018. godine, kao i rezultati poslovanja i tokovi gotovine za 2018. godinu, u skladu su sa računovodstvenim

propisima Crne Gore.

Na sjednici su se mogli čuti izrazi zadovoljstva postignutim rezultatima, apostrofirajući da je kontinuitet odličnih poslovnih rezultata u zadnjih nekoliko godina omogućio pokrivanje akumuliranih gubitaka iz prethodnog perioda i isplatu dividende akcionarima.

Skupština je donijela odluku o rasporedu dobiti za period 01.01.2019 do 31.12.2019 na sljedeći način:

za pokriće gubitka iz prethodnih obračunskih perioda u iznosu od 1.652.264 eura,
za isplatu dividende u bruto iznosu od 1.000.000 eura, i
kao neraspoređena dobit u iznosu od 3.932.564 eura.

Neraspoređena sredstva u iznosu od 3,9 miliona eur će se iskoristiti za investicije u nabavku mehanizacije i razvojne projekte Rudnika.

Skupština je na istoj sjednici donijela i odluku o razriješenju članova Odbora direktora Rudnika uglja AD Pljevlja, a potom za članove ovog tijela reimenovala: **Aleksandara Mitrovića, Igora Noveljića, Nikolu Vujovića, Zorana Gospića, Vlada Milinkovića, Branislava Pejovića i Natašu Marković**.

SOPSTVENOM PROIZVODNJOM ELEKTRIČNE ENERGIJE DO UŠTEDE NA RAČUNIMA

Dnevne novine

Proizvodnja električne energije za sopstvene potrebe korisnicima donosi uštedu na računima za struju, dok se nepotrošeni višak plasira u mrežu, ukazala je inženjer u Službi za ne-standardne priključke i distribuirane izvore u Crnogorskem elektrodistributivnom sistemu (CEDIS) Anja Čanović. Ona je istakla da sopstvena proizvodnja može pomoći pri smanjivanju gubitaka u mreži, jer se električna energija proizvodi i troši lokalno, te da takva proizvodnja ima benefite i za energetski sistem u cjelini.

- Mogu se smanjiti i troškovi energetskog sistema. Uzećemo primjer proizvodnje električne energije iz solarnih elektrana, u zemljama sa dosta sunčanih dana u godini, može pomoći pri smanjenju najvećeg nivoa potražnje za električnom energijom na mreži koju uzrokuju na primjer rashladni uređaji - objasnila je Čanović u razgovoru za Dnevne novine.

NADOKNADA ZA VIŠKOVE

Čanović, koja se bavi priključenjem

obnovljivih izvora energije na mrežu, navodi da će budući potrošači za višak predate struje u distributivni sistem dobijati nadoknadu.

- Ovu oblast reguliše član 96 i 97 Zakona o energetici. Razmjena električne energije na mjestu konekcije na koju ima pravo kupac-proizvođač znači da krajnji kupac koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora u postrojenjima instalisan snage do 50 kilovati ili visokoefikasne kogeneracije u postrojenjima instalisan snage do 50 kW, ima pravo na razmjenu električne energije koju predaje u sistem i povlači iz distributivnog sistema.

Člavnom 96 Zakona o energetici, kako je dodala, utvrđena je i obaveza snabdjevača da otkupljuju višak proizvedene struje koja se mjeri na mjesecnom nivou.

- Električna energija predata u distributivni sistem predstavlja razliku proizvedene električne energije u postrojenju kupca i one potrošene u objektu kupca-proizvođača. Istim

članom regulisan je način mjeranja i obračuna tako prozvedene struje - kazala je Čanović.

JEDNOSTAVNIJA PROCEDURA

Električnu energiju za sopstvene potrebe trenutno proizvode dva korisnika u čijem vlasništvu su solarna elektrana u Nikšiću i mala hidroelektrana u Kolašinu. Oba energetska potstrojenja priključena su na distributivni sistem.

U CEDIS-u za naš list objašnjavaju da se za izgradnju i priključenje objekta za proizvodnju struje za sopstvene potrebe koristi ista procedura kao i za priključenje ostalih malih elektrana.

- CEDIS planira da u narednom periodu pojednostavi proceduru za priključenje kupaca-proizvođača na distributivni sistem. Krajnji korisnici, ali i energetski sistem u cjelini, imajuće benefite od tog tipa proizvodnje. Krajnji korisnik može očekivati umanjjenje računa za električnu energiju, a elektroenergetski sistem dobiće mogućnost za smanjenje gubitaka na mreži, naročito u dijelu sistema gdje su oni i najviše izraženi.

MOGUĆNOST ZARADE

Distribuirana proizvodnja, tačnije proizvodnja električne energije za sopstvene potrebe postaje, kako ističu u CEDIS-u, sve interesantnija potrošačima električne energije.

- Krajnji korisnici sistema prelaze iz pasivne uloge potrošača u aktivne proizvođače-potrošače, koji korišćenjem novih tehnologija mogu upravljati svojim profilom potrošnje. Takvim načinom korišćenja obnovljivih izvora električne energije, solarne elektrane i one na vodenim pogonima, postižu se uštede na računima za električnu energiju, a postoje mogućnosti i zarade. Prema novim zakonskim okvirima, korisnici sada mogu da proizvode dio električne energije za sopstvene potrebe.

OBJEKTIV

CGES – PODMORSKI KABL IZMEĐU CRNE GORE I ITALIJE U FAZI TESTIRANJA

U MAJU POTEKLI PRVI MEGAVAT SATI KA DRUGOJ OBALI JADRANA

Mitar Vučković

Dragan Kujović

Podmorski kabl između Crne Gore i Italije, najznačajnije i najkompleksnije energetsko rješenje u Crnoj Gori, u fazi je testiranja, a krajem maja potekli su i prvi megavat sati energije od Crne Gore ka Italiji. Energetskim povezivanjem sa Apeniskim poluostrvom, elektroenergetski sistem Crne Gore dobiće na stabilnosti, a napajanje potrošača biće znatno sigurnije i kvalitetnije.

Izvršni direktor CGES-a, Dragan Kujović, ističe da će benefite od tog projekta osjetiti ne samo građani na Crnogorskem primorju i sjeveru Države, već i privreda, jer se povećanjem prenosnih kapaciteta i obezbjeđenjem sigurnog i kvalitetnog napajanja električnom energijom stvaraju preduslovi za intenzivniji ekonomski razvoj.

- Od izgradnje trafostanice u Lastvi, dalekovoda od Lastve do Pljevalja i dalje do Bajine Bašte i susjednih sistema, kao i neophodne prateće rekonstrukcije crnogorske prenosne mreže s pravom očekujemo višestruke pozitivne efekte za našu kompaniju, kao operatora prenosnog sistema koji obavlja djelatnost od javnog interesa, ali i za ostale energetske sub-

Projekat vrijedan 127 miliona eura, od čega je 106 miliona uloženo samo u kabl na dnu Jadranskog mora, dopriniće energetskoj stabilnosti, ali i ukupnom ekonomskom razvoju naše zemlje. Kabl u komercijalnoj upotrebi do kraja 2019. U proteklih deset godina, od kada CGES, nastao izdvajanjem FC Prenos iz EPCG, posluje kao nezavisno privredno društvo u razvoju i modernizaciju prenosne mreže u Crnoj Gori investirano je gotovo 150 miliona eura

ekte i korisnike prenosnog sistema. Naime, korisnicima crnogorskog prenosnog sistema će ovaj projekat pružiti značajno veći kapacitet, sigurnost i pouzdanost prenosne mreže i omogućiti potrebne pretpostavke za kvalitetnije obavljanje djelatnosti i dalji razvoj. Napajanje Crnogorskog primorja biće mnogo pouzdanije i biće poboljšani uslovi za dalji razvoj tog dijela Crne Gore, od posebne važnosti za turističku privredu. Benefit je i direktna veza Crne Gore sa energetskim tržištem Evropske unije, a puštanje u pogon podmorskog kabla vidimo i kao šansu i važan preduslov za bolju valorizaciju energetskih potencijala regionala, navodi Kujović.

Uspostavljanjem podmorske energetske konekcije Crna Gora će ostvariti značajne prihode i po osnovu činjenice da 20 odsto ukupnog kapaciteta kabla pripada Crnogorskom elektroprenosnom sistemu.

Kujović skreće pažnju i na to da će se većim iskorišćenjem 400 kV mreže smanjiti gubici u prenosnoj mreži i omogućiti dvostrano napajanje TS "Brezna" i TS "Žabljak".

- U konačnom, prihodi od tranzita i zakupa prenosnih kapaciteta utičaće na smanjenje troškova korisnika prenosnog sistema. Ovaj projekat znatno će poboljšati tehničku otpornost sistema i pri većim poremećajima (npr. ispad 400 kV postrojenja u TS „Podgorica 2“ ili ispadi u 110 kV mreži na Crnogorskem primorju). Pored

toga, 400 kV dalekovod „Lastva-Čevo-Pljevlja“ omogućio je maksimalnu isporuku energije kablom ka Italiji. Zatvaranje prstena u 400 kV mreži znači i veću sigurnost rada sistema i rješava dosadašnje teškoće paralelnog rada 400 kV i 220 kV mreže, podsjeća izvršni direktor CGES-a.

Izgradnja podmorskog kabla i drugih kapaciteta u okviru tog strateški važnog projekta koji je obuhvatio izgradnju trafostanice „Lastva“ te 400 kV dalekovoda „Lastva-Čevo-Pljevlja“ i uvođenje postojećeg 400 kV dalekovoda „Podgorica-Trebinje“ u TS „Lastva“, ukupno je vrijedna oko 127 miliona eura ako računamo i izgradnju dalekovoda od Pljevalja do granice sa Srbijom, kao i ulaganja u internu mrežu zašta su sredstva obezbijeđena iz donacija EU. Sami kabl i njegovo polaganje po dnu Jadranskog mora koštali su 106 miliona eura.

Ulaganje u transbalkanski koridor, tj. izgradnju TS „Lastva“, dalekovoda 400 kV „Lastva-Čevo-Pljevlja“ do granice Srbije i ulaganje u postojeću mrežu CGES-a, za koje je EU dodijelila 25 miliona bespovratnih sredstava, projekt je od interesa za Evropsku uniju i Energetsku zajednicu, dok su benefiti i za Crnu Goru višestruki. Samo multiplikativni efekti investicije, koja se mjeri stotinama miliona eura, od izuzetnog su značaja za zemlju u kojoj se jedan takav projekt realizuje. Iako svi segmenti projekta nijesu završeni, realizovano je najznačajni-

OBJEKTIV

je-izgradjena je TS "Lastva" i dalekovođi: "Lastva-Trebinje" i "Lastva-Podgorica" na dionici Lastva-Čevo, čime su povezani elektroenergetski sistemi Italije i jugoistočne Evrope, odnosno kreiran je novi tranzitni pravac u jugoistočnoj Evropi, sa težištem u našoj zemlji.

Realizacija projekta energetske koneksijske sa Apeninima, čiji značaj uveliko prevaziđa granice Crne Gore, nije i jedini koji je realizovao CGES od 2009. godine, od kada posluje kao samostalna kompanija, inače nastala pravnim izdvajanjem FC Prenos iz Elektroprivrede Crne Gore. U izgradnju novih elektroenergetskih objekata i rekonstrukciju postojećih dalekovođa, trafostanica i pripadajuće opreme

za upravljanje i monitoring, odnosno u realizaciju projekata koji su doprinijeli daljem jačanju prenosne mreže na internom planu, kao i kvalitetnijem povezivanju sa susjednim sistemima u proteklih deset godina investirano je još gotovo 150 miliona eura. Izgradjeno je pet trafostanica – 400/110/35 kV "Lastva" i četiri trafostanice 110/10 kV ("Virpazar", "Podgorica 5", "Kotor" i "Kličev"), kao i blizu 100 kilometara vodova na cijeloj teritoriji Crne Gore i ugradjeni optički kablovi (OPGW). Time je, uz nabavku i ugradnju SCADA sistema, obezbijedjen kvalitetniji monitoring i upravljanje elektroenergetskim sistemom.

- Zahvaljujući jednom takvom investicionom ciklusu, značajno je un-

aprijedjena elektroprenosna mreža Crne Gore, što znači da smo na dobrom putu da ostvarimo našu misiju i obezbijedimo moderan i pouzdan prenosni sistem sa dovoljno kapaciteta i nesmetanim pristupom za sve korisnike. Jedino tako ćemo moći odgovoriti izazovima koje nam nameće budućnost, poput integracije novih izvora i stvaranja svih tehničkih uslova za nesmetano funkcionisanje tržišta električne energije, podsjeća zadovoljno Dragan Kujović. Investiciona ulaganja u crnogorske prenosne kapacitete, inače, pratila su savremeni tehničko-tehnološki razvoj, kako u domenu projektovanja, tako i u dijelu izgradnje, pa su pored klasičnih rješenja (vazduhom izolovana postrojenja, dalekovodi, zaštitno-čelično uže), korišćena i nova gasom izolovana postrojenja, 110 kV kablovi, OPGW. To je još jedan dokaz da je Crnogorski elektroprenosni sistem kompanija sa visoko razvijenom svješću o zaštiti životne sredine, što do punog izražaja dolazi i u procesu planiranja razvoja prenosne mreže i tokom redovnog rada i održavanja prenosnog sistema.

Iz CGES-a najavljuju da će nastaviti sa značajnim investicionim aktivnostima i u budućnosti. Kao najznačajnije tekuće investicije izdvajaju: izgradnju trafostanica u Žabljaku i Luštici, zatim izgradnju 110 kV dalekovoda: "Lastva-Kotor" i "Vilusi-Herceg Novi", kao i rekonstrukciju postojećih 110 kV dalekovoda te ulaganja u sisteme za upravljanje i monitoring itd.

- Vjerujem da investicije koje realizujemo imaju snažan uticaj na privrednu aktivnost u našoj zemlji i da ćemo stabilnost i snagu Kompanije pokazati i kroz realizaciju projekata koji slijede, zaključio je izvršni direktor CGES-a, Dragan Kujović. U CGES-u, koji sve ove godine bilježi pozitivne poslovne rezultate, prošle godine ostvareno je 4,2 miliona eura dobiti, pored investicija veliku pažnju poklanjaju i eksploataciji, održavanju i upravljanju elektroenergetskim sistemom.

PODMORSKIM KABLOM CRNA GORA ĆE BITI ENERGETSKO ČVORIŠTE REGIONA

Projekat podmorskog kabla dokazuje da su u Crnoj Gori mogući veliki infrastrukturni projekti u skladu sa najzahtjevnijim standardima, poručio je glavni izvršni direktor Terne, Luiđi Feraris.

Komercijalna upotreba kabla startovaće do kraja godine, a energetsko povezivanje Crne Gore i Italije doprinosiće, kazao je Feraris, i budućim investicijama kao i razvoju obnovljive energije. On je naglasio i da će Crna Gora tako postati energetsko čvoriste regiona.

Projekat energetskog povezivanja Crne Gore i Italije počeo je potpisivanjem sporazuma između dvije države krajem 2010. Nakon što je podmorski kabl, dužine 455 kilometara, od čega je većina pod morem, postavljen 2017, a prva testiranja uspješno startovala krajem prošle godine, komercijalna upotreba očekuje se u posljednja tri mjeseca 2019.

Glavni izvršni direktor italijanske Terne, vodećeg realizatora projekta i najvećeg evropskog operatora prenosa električne energije, Luiđi Feraris, naglasio je da će projekat podmorskog kabla značiti puno i za buduće investicije u Crnu Goru jer se, kako je podsjetio, energetski povezuju ne samo Crna Gora i Italija, već Balkan i EU.

"Riječ je o veoma važnom projektu. Ako pričamo o veličini projekta i tehnološkim zahvatima, to je sigurno najvažniji poduhvat u Mediteranu. Kabl ce moći da prenosi 600 megavat sati električne energije, što će sigurno doprinijeti stabilnjem energetskom sektoru u Crnoj Gori. Vaša zemlja će postati energetsko čvoriste regiona, a kabl će doprinijeti i budućim investicijama kao i razvoju obnovljive energije", istakao je Feraris.

On je istakao da je njegova kompanija imala odličan odnos s institucijama Crne Gore, te da su ispoštovani svi rokovi.

"Ovaj projekat je za nas veoma važan, sa ulaganjima koja prelaze milijardu eura i predviđa uključivanje lokalne radne snage. Podsjetiću da je na projektu zaposleno od 120-150 crnogorskih državljanima. Što se planova tice najbitnije je da komercijalna upotreba kabla počne do kraja godine, što će se sigurno desiti. Imamo mnogo iskustva u različitim energetskim projektima i svakako smo raspoloženi da zajedno sa crnogorskim institucijama vidimo gdje je prostor za eventualno nove projekte", kazao je Feraris.

/CDM/

AKTUELNOSTI

CIGRE: OKRUGLI STO O BUDUĆNOSTI ENERGETIKE U CRNOJ GORI

BROJNI PROJEKTI ZA STABILNIJI I BOLJI ENERGETSKI SEKTOR

Marko Burić

Darko Krivokapić

Predstavnici Elektroprivrede Crne Gore, CGES-a i CEDIS-a predstavili su planirane investicije u okviru okruglog stola Planovi razvoja energetskog sektora Crne Gore na VI Savjetovanju Crnogorskog komiteta Međunarodnog vijeća za velike električne mreže (CG KO CIGRE), koje je održano u maju.

Izvršni rukovodilac Direkcije za upravljanje energijom, Darko Krivokapić, istakao je da je naša kompanija ušla u veliki investicioni ciklus i da je riječ o jako važnim i značajnim ulaganjima u razvoj elektro-energetskog sektora Crne Gore.

- Prije svega počela je druga faza rekonstrukcije i modernizacije naših hidroelektrana. U HE "Perućica" očekuju nas radovi i na opremi i na građevinskim objektima. Planira se zamjena hidromontaške i elektro opreme na agregatima A5, A6 i A7, kao i hidromehaničke opreme na zatvaračnicama i uvođenje sistema mjerjenja, kao i jednog sveobuhvatnog integralnog informacionog sistema koji bi objedinio te podatke i dao nam informaciju

o stanju u našim hidroelektranama. Takođe, građevinski radovi predviđaju uređenje kanala Opačica, što će nam omogućiti da uvijek preuzmemo dovoljno vode iz jezera za maksimalni rad hidroelektrane. Naravno, u planu je i ugradnja osmog aggregata i povećanje snage HE "Perućica" za 58,5 MW, a proizvodnje 45 do 50 GWh godišnje. Sve bi bilo zaokruženo prevođenjem dijela vode Zete u Krupac i Slano - naveo je Krivokapić.

EPCG je ušla i u drugu fazu rekonstrukcije i modernizacije i druge velike hidroelektrane, a glavni cilj je da se rekonstruišu i modernizuju hidromontaška i elektro oprema na svim aggregatima u HE "Piva". U planu su i neki novi projekti.

- Takođe, u planu je rekonstrukcija i modernizacija postrojenja sopstvene potrošnje, uvođenje SCADA sistema za automatsko upravljanje aggregatima, grupna regulacija na aggregatima i neki vid integrisanog informacionog sistema, koji bi služio za prikupljanje podataka. Imaćemo zaokruženu sliku što se tiče hidroelektrana, dobićemo

moderne i rekonstruisane elektrane. Osim toga, u planu nam je izgradnja HE "Komarnica". Predstoji nam njen idejno rješenje. Naši konsultanti su dali svoje viđenje toga projekta, postavljena je kota brane i sama ideja kako će ta elektrana da izgleda. Fokus EPCG je i na dodatnoj mogućnosti eksploatacije hidropotencijala rijeke Pive, sa hidroelektranom "Kruševa", ideja je da bude godišnja proizvodnja 230 GWh, instalisane snage 120 MW. Plan je da se EPCG okreće novim proizvodnim pogonima, da kroz nove pogone, može još bolje da optimizuje stare hidroelektrane i tako nadomjesti deficit električne energije, a samim tim vidimo mogućnost da tu energiju možemo plasirati na tržište i tako dobiti benefit od same proizvodnje. Takođe, želimo da rekonstrujišemo i naše male hidroelektrane i u određenim HE povećamo snagu i godišnju proizvodnju. Ovdje treba istaći da će nakon rekonstrukcije naše male HE dobiti status povlašćenog proizvođača i fid-in tarife - dodata je izvršni rukovodilac Direkcije za upravljanje energijom.

Jako važan projekat koji predstoji je i ekološka rekonstrukcija TE "Pljevlja". Očekuje se raspisivanje tendera, a fokus će biti na tri stvari: DeNOx, DeSOx i emisija praškastih materija.

- DeNOx će se raditi u procesu odsumporavanja vlažnim postupkom. Novi sistem otpadnih voda je već urađen i ispunjava sve uslove. Elektrofiltersko postrojenje je već urađeno i biće samo nezнатno prilagođavanje. Ovim projektom predviđena je i rekultivacija deponije Maljevac. Na osnovu sadašnjih planova trebalo bi 2021. godine da završimo radove.

Krivokapić je na okruglom stolu predstavio i nove projekte koje EPCG želi da realizuje, a odnose se na obnovljive izvore energije, prije svega na solarne i vjetroelektrane.

- Solarna energija ima veliki potencijal u Crnoj Gori, koja ima u prosjeku 2.000 sunčanih sati, a na primorju

Detalj sa okruglog stola

ima 2.500. To nam daje mogućnost da se posvetimo i izgradnji solarne elektrane. EPCG će u Konzorcijumu sa kompanijama Fortum i Sterling & Wilson graditi solarnu elektranu kod Ulcinja. Prva faza predviđa izgradnju 50 MW, godišnje proizvodnje 90 GWh, a druga faza 200 MW, godišnje proizvodnje 360 GWh. Predstoji nam i izgradnja potrebne mreže, kako bi se objekat priključio na sistem. Takođe, izgradnja vjetroelektrane Gvozd trebalo bi da počne 2021. godine, a očekujemo da će biti puštena u probni rad 2022 - zaključio je Krivokapić.

Investicioni ciklus EPCG u narednih pet godina predviđa ulaganje više od 170 miliona eura u rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih objekata, čime EPCG želi da zadrži lidersku poziciju na tržištu električne energije u Crnoj Gori.

Predsjednik CG KO CIGRE, prof. dr Milutin Ostojić, naveo je da se "konačno krenulo u izgradnju novih objekata", dok je dr Miodrag Kaluđerović ocijenio da smo "na boljem putu" te da se radi o projektima koje treba realizovati.

Profesorica Jadranka Radović smatra da je najvažnije iskoristiti hidropotencijal.

- Veliki sam zagovornik iskorušenja hidropotencijala. Bez obzira na nove trendove prioritet bi trebalo da bude iskorušenje hidropotencijala. Svakako sam za obnovljive izvore, a glavni izvor obnovljivi u Crnoj Gori su hidroelektrane i to velike HE. Naša struka mora više da se bori za tu opciju - istakla je profesorica Radović. Potpredsjednik CG KO CIGRE, Momir Grbović naglasio je da i kretanja cijena električne energije pokazuju da treba ulagati u nove proizvodne objekte, jer će se to isplatiti. U raspravu se uključio i Krešimir Bakić iz ELES-a Slovenija, koji je čestitao na ambicioznom planu i naveo kako je Crna Gora idealno područje za izgradnju solarnih elektrana.

Savjetnik predsjednika Vlade za energetiku i član Odbora direktora EPCG, Ljubo Knežević, rekao je da mu je draga što je stručna javnost saglasna da treba graditi hidroelektrane.

- Nadam se da ćemo se svi zajedno više ubuduće boriti kako bi se tako

značajni projekti realizovali. Kratko bih se osvrnuo i na fid-in tarife i istakao da je Vlada CG odlučila da ih ukine zbog toga što nijesu više ekonomski opravdane, pa će se svi novi projekti za obnovljive izvore sprovoditi bez tih tarifa - kazao je Knežević.

ZNAČAJNA ULAGANJA U MREŽU CGES-A I CEDIS-A

Investicionim planom Crnogorskog elektroprenosnog sistema za period od 2020. do 2022. godine, koji je sastavni dio Plana razvoja te kompanije za period od 2020. do 2029. godine nastavlja se realizacija 36 već započetih investicionih projekata i počinje realizacija 13 novih od kojih osam predstavljaju ulaganja u elektroenergetsку mrežu, a pet su ostala investiciona ulaganja.

- Realizacijom planiranih investicija ostvaruju se ulaganja u elektroenergetsku mrežu uvažavajući preporuke iz Plana razvoja kao i stanje elektroenergetskih objekata uključujući i ulaganja prema međunarodnim ugovorima u vezi sa izgradnjom objekata. Takođe, ispunjavaju se obaveze iz

AKTUELNOSTI

Dragoslav Damjanović CEDIS

članstva u međunarodnim organizacijama (ENTSO-E), kao i zakonske obaveze, ali i obezbeđuju se ulaganja u ostale projekte koji omogućavaju realizaciju osnovne djelatnosti CGES-a - istakla je predstavnica CGES-a, Leda Minić.

Ulaganja u elektroenergetsku mrežu podrazumijevaju rekonstrukciju i revitalizaciju postojećih i izgradnju novih objekata kao i ulaganja u telekomunikacioni sistem, nadzor i upravljanje elektroenergetskim sistemom.

- Realizacijom investicionih projekata elektroenergetski sistem Crne Gore postaje stabilniji, a napajanje potrošača električnom energijom sigurnije i kvalitetnije. Investicioni projekti se realizuju u svim djelovima Crne Gore, pa benefite imaju kako građani, tako i privreda, jer se

povećanjem prenosnih kapaciteta i obezbeđenjem sigurnog i kvalitetnog napajanja električnom energijom stvaraju preduslovi za ekonomski razvoj - dodala je Minić.

U periodu od 2019. do 2024. godine CGES planira značajan broj pojačanja u prenosnoj mreži. Izgradnja trafostanice 400/110 kV Lastva, kao i dalekovoda "Lastva - Čevo" trebalo bi da bude završena ove godine. U planu su i dvije nove trafostanice u Podgorici, a tu su i projekti koji će obezbijediti sigurnije napajanje električnom energijom u Žabljaku.

- Planirana je izgradnja trafostanice 110/35 kV Žabljak, kao i dalekovoda 110 kV "Žabljak - Pljevlja" i "Žabljak - Brezna" čime će taj grad, kao jedan od najvažnijih turističkih centara dobiti mnogo bolje napajanje električnom energijom. Ulagaće se i u južnom dijelu. CGES je u Planu razvoja predviđao izgradnju TS 110/35 kV Luštica, proširenje trafostanice Budva, kao i izgradnju DV 110 kV "Lastva - Kotor". Što se tiče perioda od 2025. do 2029. godine planirana je rekonstrukcija nekoliko dalekovoda na primorju, zatim i izgradnja dvije nove trafostanice u Podgorici, kao i izgradnja dalekovoda 110 kV "Vilusi - Herceg Novi", zatim povećanje snage transformacije u TS 110/35 kV Ulcinj, izgradnja trafostanica u Igalu, Tuzima i Bijeloj.

Rukovodilac Direkcije za razvoj, pristup mreži i ICT u Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu (CEDIS),

Dragoslav Damjanović predstavio je planirane investicije te kompanije. U desetogodišnjem planu razvoja CEDIS-a kao glavni cilj istaknuto je primjereni dimenzioniranje za pouzdan rad i održavanje parametara kvaliteta električne energije u skladu sa normama, dok je razvoj elektrodistributivne mreže do 2030. godine neophodno planirati tako da se postigne povećanje sigurnosti snabdijevanja i smanjenje gubitaka do nivoa ispod 10%.

- Našim planom razvoja previđena je obnova i izgradnja 35 kV vodova. Izgradnja je planirana na područjima na kojima postoji dugoročna perspektiva nadzemne mreže 35 kV. Cilj je takođe da se zamijene provodnici, izolatori na nadzemnim vodovima velikog i malog presjeka, kao i da se odredi za svaki nadzemni vod kada treba izvršiti obnovu, a tu je i postupna zamjena do 2029. godine 2/3 kablova 35 kV sa PVC i PE izolacijom, UPET kablovima XHE AI 240 mm² ili većih presjeka - objasnio je Damjanović.

CEDIS planira i obnovu i izgradnju 10 kV vodova, kao i transformacije 10/0,4 kV. Damjanović je istakao da se preporučuje ugradnja transformatora sa smanjenim gubicima, a planirana je i zamjena transformatora 10/0,4 kV male snage. Važan dio desetogodišnjeg plana razvoja je i obnova i izgradnja sistema upravljanja, mjerena i komunikacija.

- Ukupan broj projekata za period 2020. - 2022. je 470, gdje imamo 205 novih projekata, a oko 30 većih projekata, koji podrazumijevaju investiciju preko 100 hiljada eura. Ukupna vrijednost planiranih investicija po godini iznosi oko 30 miliona eura. Najviše ćemo ulagati u sekundarnu mrežu, a značajan dio odnosi se na ulaganje u AMR i mjerna sredstva. Najznačajnije investicije planirane su za 10 kV i niskonaponsku mrežu sa praktično ravnomjernim učešćem u ukupnim godišnjim investicijama, dok se udio ulaganja u trafostanice 10/0,4 kV smanjuje, a u 35 kV transformaciju povećava.

Leda Minić CGES

AKTUELNOSTI

CIGRE: OKRUGLI STO "UTICAJ VJETROELEKTRANE I SOLARNIH ELEKTRANA NA STABILNOST ENERGETSKIH SISTEMA"

CRNA GORA ZNAČAJNO NAPREDUJE KADA SU U PITANJU OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Marko Burić

Prof. dr Vladan Radulović na okruglog stolu

Zbog velikog prodora novih obnovljivih izvora energije u elektroenergetskim sistemima javile su se značajne promjene, ocijenio je prof. dr Vladan Radulović, član Odbora direktora EPCG i profesor na ETF-u u Podgorici. On je na okruglog stolu Uticaj vjetroelektrane i solarnih elektrana na stabilnost energetskih sistema u okviru VI Savjetovanja Crnogorskog komiteta Međunarodnog vijeća za velike električne mreže (CG KO CIGRE) istakao kako će Crna Gora postati značajan centar sa novim tehnologijama, posebno kada su u pitanju vjetroelektrane i solarne elektrane.

- Crna Gora napreduje značajno kad su u pitanju obnovljivi izvori energije. Već imamo u pogonu dvije velike vjetroelektane, u planu je i solarna elektrana koja će se graditi u blizini Ulcinja. Osnovni zaključak okruglog stola je da treba uzeti u obzir veliki broj faktora na proces donošenja

odлуka, prilikom izgradnje novih obnovljivih izvora električne energije, posebno solarnih elektrana i vjetroelektrana - naveo je Radulović.

Na okruglog stolu je zaključeno da novi obnovljivi izvori značajno utiču na postojeći elektroenergetski sistem u pogledu upravljanja, regulacije, tranzita električne energije i ostalih tehničkih stvari koje prate jedan rad elektroenergetskog sistema.

TE "PLJEVLJA" GARANT SIGURNOSTI SISTEMA

Ervin Spahić iz kompanije Siemens tokom okruglog stola predstavio je novi sistem njemačke kompanije, koji pokušava da predviđi šta će se dešavati u budućnosti.

- Sistem, odnosno novi alat, nazvali smo Siegrid, a cilj je da vidimo gdje je najbolja pozicija, gdje bi mogla da se postave rasklopna postrojenja ili skladište električne energije. Sistem funkcioniše u nekoliko faza. U prvoj

fazi imamo skupljanje podataka, gdje prikupljamo podatke za cijelu godinu za svaki sat. Skupljamo podatke o mreži, koji su tipovi vodova, transformatora i rasklopnih postrojenja, zatim koji su generatori, kakvi su tipovi, emisija CO₂. Tu su i podaci o potrošnji na svakom rasklopnom postrojenju. Nakon toga imamo podatke koja je cijena električne energije, koja je cijena proizvodnje električne energije, kakvi su profili na svakom od rasklopnih postrojenja, a potom radimo za svaki sat u toku godine ili možemo na svakih 15 minuta proračun tokova snaga, gdje uzimamo u obzir koje su elektrane u pogonu, da li su neke elektrane van pogona. Za svaku vjetroelektranu i solarnu elektranu i hidroelektranu za svaki sat radimo proračun kakav je profil. Na osnovu toga radimo proračun tokova snaga za cijelu godinu i onda vršimo proračun koliki su gubici u mreži, kako je opterećenje pojedinih vodova, kakve su naponske prilike na svakom od rasklopnih postrojenja, kakva je emisija CO₂, kakvi su troškovi generatora, kakva je inercija u svakom trenutku - objašnjava Spahić.

Završna faza je razmatranje mogućnosti za poboljšanje sistema, odnosno situacije u mreži. Na kraju dolazi i ekomska analiza, koja pokazuje da li je rješenje isplativo. Siegrid nudi rješenje i vrši procjenu njegove ekomske isplativosti.

Ervin Spahić je na osnovu podataka koje je preuzeo sa portala CGES-a i koji su mu bili dostupni odlučio da napravi primjer sa Crnom Gorom kako alat funkcioniše. On je istakao da rezultati prevashodno zavise od ulaznih podataka, njihove tačnosti i od toga koliko su ti podaci detaljni. - Mi smo probali bez detaljnih i direk-

AKTUELNOSTI

tih podataka od CGES-a da napravimo jednu analizu. Uradili smo detaljni prikaz proizvodnje električne energije za 2017. godinu. Uradili smo za svaki od rasklopnih postrojenja i podatke o opterećenju. Za svaki sat smo imali definisano koje je opterećenje i koja je proizvodnja u mreži. Za 2017. uradili smo proračun tokova snaga kada je maksimalno opterećenje, a to je januar. Nakon svih analiza predviđeli smo dva scenarija za 2025. godinu. Za prvi scenario računali smo da će biti priključena vjetroelektrana na Možuri od 50 MW, kao i da će u pogonu biti i solarna elektrana blizu Ulcinja od 50 MW. Što se tiče drugog scenario računali smo na osnovu određenih spekulacija da će biti u sistemu vjetroelektrana blizu Budve od 200 MW, kao i da će solarna elektrana kod Ulcinja imati dodatnih 150 MW, dakle ukupno 200 MW. Takođe, za drugi scenario smo računali da TE "Pljevlja" neće raditi - kazao je Spahić. Rezultati su pokazali da je prvi scenario mnogo sigurniji i bolji te da u drugom postoje značajne nestabilnosti, prije svega zbog toga što u sistemu nema TE "Pljevlja".

- Ako TE "Pljevlja" ostaje u pogonu i ako se urade vjetro i solarne elektrane od po 50 MW imamo poboljšanje sistema, radikalna mreža biće u mnogo boljoj poziciji, mnogo bolja situacija na jugu. Naponske prilike su bolje i ne dobijamo preopterećenje na mreži. Ako računamo da će TE "Pljev-

Prof. dr Sreten Škuletić

lja" biti isključenja, imamo problema na sjeveru sa podnaponom. Takođe, imamo problem da će doći do smanjenja snage kratkog spoja i da će doći do problema sa rotirajućom masom. Dakle sistem je mnogo nestabilniji u drugom scenarioju. To su prvi zaključci koje smo dobili, treba ponoviti da smo radili bez direktnih i detaljnih podataka, već smo preuzezeli podatke sa portala CGES-a - zaključio je Spahić. Prof. dr Sreten Škuletić istakao je da su svi koji su upućeni svjesni značaja obnovljivih izvora u Crnoj Gori i razvoja za društvo.

- Ovo je bila jako korisna prezentacija sa dosta zanimljivih podataka. Jako je važno da osim nas stručnjaka, koji smo u ovoj oblasti budu prisutni i donosioci odluka, kako bi došli do najboljeg, optimalnog rješenja za Crnu Goru. Svuda u svijetu OIE imaju izuzetnu perspektivu, kao i u Crnoj Gori. Naša država je izuzetno povoljna za izgradnju obnovljivih izvora, kako za izgradnju solarnih tako i vjetroelektrana - istakao je Škuletić. On je dodao kako se kod nas uglavnom izbjegava da se hidroelektrane svrstavaju u obnovljive izvore te da je to potpuno pogrešno.

- Ne znam zbog čega se voda izbjegava iz obnovljivih izvora u Crnoj Gori, kada je to potpuno pogrešno i nije u skladu sa definicijom OIE. Obično se u obnovljive izvore svrstavaju samo male hidroelektrane, što nije ispravno, a činjenica je da Crna Gora iz obnovljivih izvora dobija značajne količine električne energije, zahvaljujući velikim hidroelektranama - dodao je istaknuti profesor Elektrotehničkog fakulteta u penziji, kojem je uručena Nagrada za životno djelo na svečanom otvaranju VI Savjetovanja CG KO CIGRE u maju ove godine.

OBJEKTIV

NAJNOVIJI IZVJEŠTAJ SEKRETARIJATA ENERGETSKE ZAJEDNICE

CRNA GORA I DALJE IMA NAJBOLJE REZULTATE

Marko Burić

Ostvaren ključni korak u uspostavljanju dan unaprijed tržišta električne energije

Sekretarijat Enrgetske zajednice objavio je u maju izvještaj o implementaciji energetskih "mekih mjera", koji pokazuje da je Crna Gora i dalje lider. Naša država ima najbolje rezultate u sprovođenju preporuka Energetske zajednice i implementaciji evropskih propisa u energetskom sektoru.

U majskom izvještaju posebno je nagašeno što je u Crnoj Gori ostvaren ključni korak ka uspostavljanju dan unaprijed tržišta električne energije. Navodi se da je na sastanku u Podgorici 24. aprila 2019. godine zaključeno da će Crnogorska berza električne energije (MEPX) najvjerovatnije početi da funkcioniše u prvom kvartalu 2020. godine.

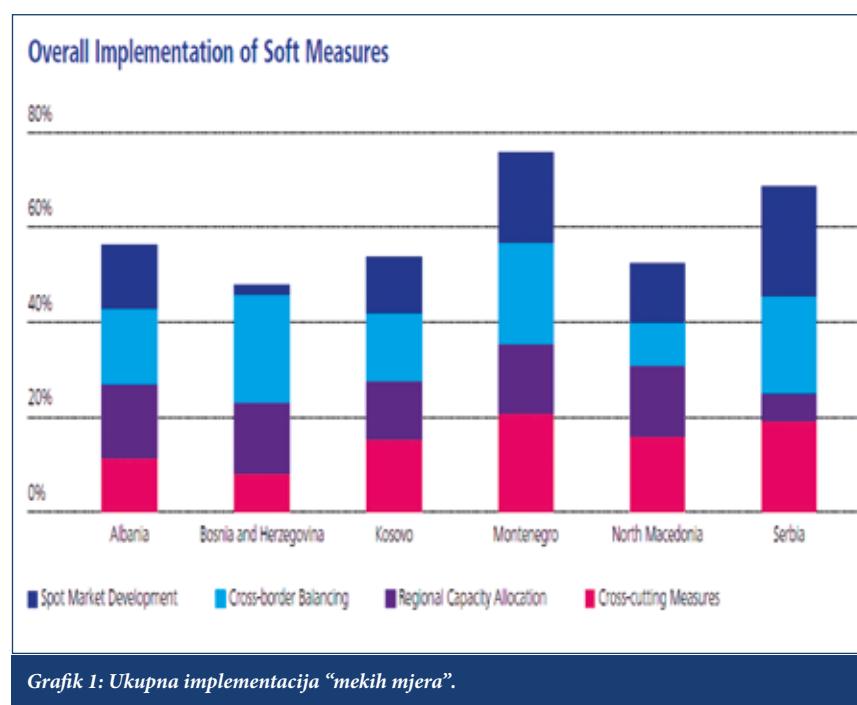
- Dan unaprijed tržište električne energije i spajanje sa Italijom i jednom od susjednih zemalja Zapadnog Balkana dodatno će doprinijeti stvaranju uslova za formiranje regionalnog tržišta električne energije i omogućiće optimalno korištenje podmorskog kabla između Crne Gore i Italije, kao i Transbalkanskog koridora - navodi se u izvještaju.

Pozitivno je ocijenjeno i to što je Crnogorska berza električne energije (BELEN) izabrala za strateškog partnera norvešku kompaniju Nord Pool, jednog od lidera među evropskim tržištima električne energije.

Što se tiče ostalih "mekih mjera", na koje se obavezala naša država potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju u Beču 27. aprila 2016. godine nema značajnijih promjena u odnosu na izvještaj koji je objavljen u novembru prošle godine. Na grafiku o implementaciji vidi se da Crna Gora ima najbolje rezultate i da je blizu 80% ukupne implementacije energetskih "mekih mjera".

WB6 Electricity Monitoring Report

Energy Community Secretariat
May 2019

Zajedno još više.

#zajedno

Birajte
sigurnost.

Jednostavno.

Sve će biti u redu.

lovćen

www.lo.co.me

ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE AD NIKŠIĆ
ODBOR DIREKTORA
Broj.10-00- 22437
Nikšić, 03.07.2019.godine

Na osnovu člana 52 stav 2 tačka (v) Statuta Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, Odbor direktora Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, na XXV sjednici, održanoj dana 27. 06. 2019.godine, donio je

P R A V I L N I K
O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA
O ORGANIZACIJI ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE AD NIKŠIĆ

Član 1

U Pravilniku o organizaciji Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić br.10-00-65082 od 29.11.2016.godine, Pravilniku o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, br.10-00-49643 od 17.10.2017.godine, Pravilniku o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, br.10-00-16850 od 27.04.2018.godine i Pravilniku o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, br.10-00-58029 od 31.12.2018.godine, u poglavlju „2.1.GLAVNA FINANSIJSKA DIREKCIJA“ u članu 12 stav 1, alineja 11 briše se. Alineje od 12-21 postaju alineje od 11-20.

U članu 13 stav 1 alineja 1 briše se.

Član 2

U poglavlju „2.3.Direkcija za IMS i opšte poslove“, u članu 20 stavu 1 poslije alineje 7 dodaje se nova alineja 8 koja glasi:

(8) „upravljanje rizicima i prilikama; „ .
Dosadašnje alineje od 8-20 postaju alineje od 9-21.

Član 2

Ostale odredbe Pravilnika o organizaciji Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić br.10-00-65082 od 29.11.2016.godine, Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, br.10-00-49643 od 17.10.2017.godine, Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, br.10-00-16850 od 27.04.2018.godine i Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, br.10-00-58029 od 31.12.2018.godine ostaju nepromijenjene.

Član 5

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a biće objavljen u informativnom listu Društva.

AKTUELNOSTI

URUČENA PRIZNANJA U OKVIRU PROJEKTA „100 NAJVEĆIH U CRNOJ GORI“

EPCG MEĐU NAGRAĐENIMA

Pripremio: Miodrag Vuković

Detalj sa svečanosti

Društveno i ekonomski odgovorno, ali prije svega transparentno poslovanje doprinose razvoju crnogorskog društva i privrede, a prepoznavanje i promocija dobrih primjera u biznisu važno je kako bi se podstakli drugi. Ovo je saopšteno na svečanosti dodjele priznanja najuspješnijim crnogorskim kompanijama za tekuću godinu u okviru projekta „100 najvećih u Crnoj Gori“.

Na svečanosti su dodjeljena priznanja najuspješnijim crnogorskim kompanijama u 2019. godini u 25 kategorija, a među nagrađenima se ove godine našla i Elktroprivreda Crne Gore.

Naša kompanija je osvjila priznanje u kategoriji velikih preduzeća kao lider po prihodu i dobiti, a u ime EPCG na gradu je primio predsjednik Odbora direktora Đoko Krivokapić.

Direktorica projekta 100 najvećih u Crnoj Gori, Ljiljana Burzan Nikolić, kazala je da je važno bilježiti rast pokazatelja uspješnosti poslovanja ekonomije što se, kako je dodata, postiže „sinergetskim efektom posvećenog djelovanja institucija sistema i privrednih subjekata“.

- Ponosni smo što smo i mi postali snažna karika na koju se mogu oslo-

niti i privredni subjekti i institucije sistema. I ovog puta ću istaći javno dostupne i jasne kriterijume, kojima smo se vodili prilikom rangiranja najuspješnijih crnogorskih preduzeća, jer je važno zadržati objektivnost i najviši nivo profesionalizma, kao što je važno najboljima ukazati poštovanje, koje su zaista zavrijedili svojim radom - poručila je Burzan Nikolić.

Prema postignućima, u kategoriji mikro preduzeća, lider po prihodu je Fly Montenegro Travel, po dobiti Gufo i po broju zaposlenih Halo Taksi, a u kategoriji malih preduzeća lideri su Mivis (prihod), Domen (dabit), Securitas Montenegro (broj zaposlenih).

U kategoriji srednjih preduzeća lideri su INA-Crna Gora (prihod), Zettagradnja (dabit), Tobacco s press (broj zaposlenih), a u kategoriji ve-

likih preduzeća lider po broju zaposlenih je Voli Trade.

U djelatnosti telekomunikacija lider je Crnogorski Telekom, trgovine Voli Trade, hotelijerstva Budvanska Rivijera, upravljanja nekretninama Delta M CG, revizije i računovodstva Finance Plus, građevine BEMAX, a u djelatnosti hrane i pića Mesopromet. U djelatnosti ostala proizvodnja i prerada lider je Rudnik uglja Pljevlja, u IT sektoru Comtrade distribution, nafta i derivati Jugopetrol, u farmaciji Glosarij, medicinskim uslugama Institut dr Simo Milošević, a priznanje za najveću rastuću kompaniju dobio je Voli Trade.

Ovom prilikom predstavljena je i publikacija „Poslovne novine – 100 najvećih u Crnoj Gori“ u okviru projekta „100 najvećih u Crnoj Gori“.

Projekat za unapređenje i promovisanje crnogorske privrede „100 najvećih u Crnoj Gori“ incirala je kompanija BI Consulting u partnerstvu sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom ekonomije, uz podršku Privredne komore Crne Gore i uz generalno pokroviteljstvo Societe Generale banke Montenegro.

U ime EPCG nagradu je primio Đoko Krivokapić

IMS: PROJEKAT "IMPLEMENTACIJA INTEGRISANOG MENADŽMENT SISTEMA (IMS) U EPCG"

Dr Velimir Strugar, predstavnik rukovodstva za IMS

Politika integrisanog sistema menadžmenta

Politika IMS usvojena je od strane najvišeg rukovodstva i verifikovana na Odboru direktora 27.06.2019.

Politika integrisanog sistema menadžmenta:

- odgovara svrsi i kontekstu EPCG, podržava strateško usmjerenje i uključuje prirodu, obim i uticaj aktivnosti, proizvoda i usluga na životnu sredinu;
- pruža okvir za postavljanje ciljeva IMS;
- uključuje posvećenost zaštiti životne sredine, uključujući prevenciju zagađenja i druge specifične oblike posvećenosti koje su relevantne za kontekst organizacije;
- uključuje posvećenost da se obezbeđuju bezbjedni i zdravi radni uslovi radi sprječavanja povreda i narušavanja zdravlja u vezi sa radom i koja je odgovarajuća za svrhu, veličinu i kontekst organizacije i specifičnu prirodu svojih OH&S rizika i OH&S prilika;
- uključuje posvećenost za konsultacije i uključivanje zaposlenih i predstavnika zaposlenih;
- uključuje posvećenost eliminiranju opasnosti i smanjivanju OH&S

rizika;

- uključuje posvećenost zadovoljavaju primjenljivih zahtjeva, odnosno posvećenost ispunjavanju svojih zakonskih obaveza;
- uključuje posvećenost stalnom poboljšavanju IMS.

Politika integrisanog sistema menadžmenta je:
dostupna i održava se kao dokumentovana informacija;
saopštena, shvaćena i primijenjena unutar organizacije;
dostupna relevantnim zainteresovanim stranama.

Poslovnik IMS

Na intranetu je 08.07.2019. objavljen Poslovnik IMS koji na organizovan način opisuje organizaciju i njenu usklađenost sa zahtjevima standarda ISO 9001, ISO 14001 i ISO 45001.

U Poslovniku IMS utvrđene su aktivnosti vezane za sistem menadžmenta: kvalitetom, životnom sredinom i zaštitom zdravlja i bezbjednosti na radu koje se moraju sprovoditi i kontrolisati kako bi se ostvarili ciljevi Politike IMS.

Poslovnik IMS obuhvata predmet i područje primjene IMS, opis međusobnog djelovanja procesa IMS i

poziva se na dokumentovane informacije utvrđene za IMS.

Interna provjera

Prva interna provjera cijelokupnog IMS (ISO 9001, ISO 14001 i ISO 45001) je sprovedena u periodu od 13.05.2019. do 17.05.2019. pod direktnom kontrolom konsultantskog tima Q-EXPERT CONSULTING d.o.o. Beograd sa više od 30 internih provjeravača iz redova zaposlenih u EPCG.

Interna provjera je pokazala očekivani visok nivo spremnosti svih zaposlenih u Društvu.

Rezultati Interne provjere dati su u Izvještaju o provjeri broj 1/2019 od 24.05.2019. na osnovu kojeg su pokrenute neusaglašenosti, definisane korektivne mjere i razmotrene preporuke.

Preispitivanje od strane rukovodstva

Naredna faza planirana projektom "Implementacija IMS u EPCG" je preispitivanje od strane rukovodstva u skladu sa obaveznim ulaznim i izlaznim elementima definisanim standardima ISO 9001, ISO 14001 i ISO 45001 na kojem će biti donešeni zaključci, odluke i korektivne mjere koje treba sprovesti u integriranom sistemu menadžmenta, procesima i proizvodima/uslugama, da bi se postigli postavljeni ciljevi.

Preispitivanjem se obezbjeđuje stalna prikladnost, adekvatnost i efikasnost IMS, uključujući Politiku IMS i ocjenjuje mogućnost za njihovo poboljšavanje, kao i potreba za sprovođenjem izmjena.

Sertifikacija EPCG

Nakon preispitivanja od strane rukovodstva slijedi proces sertifikacije kroz organizovanje dvije faze (stage 1 - predprovjera i stage 2 - provjera). Svi zajedno treba da damo još snažniji doprinos prevazilaženju prepreka koje mogu dovesti u pitanje sertifikaciju kako bi došli do zajedničkog cilja - dobijanja Sertifikata za sva tri standarda.

Elektroprivreda Crne Gore
AD Nikšić

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić
Vuka Karadžića 2
81 400 Nikšić
Republika Crna Gora
Tel: +382 40 204 000
Fax: +382 40 214 255
e-mail: epcg@cg.yu
www.epcg.co.me

Izvršni direktor
Tel: +381 40 204 105
Fax: +382 40 214 255
e-mail: epcg@cg.yu
www.epcg.co.me

ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE AD NIKŠIĆ

Broj: 10-00 11864

Nikšić 05.04.2019. god.

POLITIKA INTEGRISANOG SISTEMA MENADŽMENTA

Rukovodstvo Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić i svi zaposleni opredijeljeni su za neprekidno unaprijeđenje integrisanog sistema menadžmenta (IMS) kroz stalno poboljšavanje kvaliteta naših proizvoda i usluga, zaštitu životne sredine i zaštitu zdravlja na radu u skladu sa zahtjevima standarda ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 i ISO 45001:2018 u oblasti proizvodnje električne energije, snabdijevanja električnom energijom; kupoprodaje električne energije; izgradnje i održavanja elektroenergetskih objekata i projektovanja i nadzora u okviru Statutom Društva definisanih djelatnosti.

Uzimajući u obzir interne i eksterne faktore u kojima poslujemo (kontekst), svrhu postojanja (misiju) i strateško usmjerenje (viziju) naša politika IMS je:

- uspostavljanje liderske uloge rukovodstva,
- unaprijeđenje usluga radi zadovoljavanja zahtjeva i potreba svojih klijenata,
- unaprijeđenje poslovnih procesa kroz praćenje njihove efektivnosti i digitalnu transformaciju kompanije,
- uspostavljanje odgovarajućeg sistema vrijednosti koji zadovoljava potrebe i očekivanja zaposlenih uz stalnu i svrshodnu motivaciju,
- planiranje obezbjeđenja visokostručnog kadra i stalna edukacija i usavršavanje zaposlenih,
- nabavka savremene opreme za rad i kvalitetno održavanje postojeće opreme,
- unaprijeđenje tehničko-tehnološkog procesa kroz primjenu novih tehnologija, uz uvažavanje principa održivosti životne sredine i bezbjednosti na radu,
- utvrđivanje rizika i prilika u svom poslovanju, planiranje mjera koje se odnose na rizike i prilike, integriranje tih mjera u sve poslovne procese i njihovo vrednovanje;
- postavljanje ciljeva IMS i izrada planova za njihovu realizaciju,
- posvećenost stalnom poboljšavanju IMS radi unaprijeđenja kvaliteta proizvoda i usluga, performansi životne sredine i performansi zdravlja na radu,
- razvijanje ekološke svijesti kod zaposlenih i svijesti o značaju upravljanja zaštitom životne sredine,
- prepoznavanje i sprječavanje pojave eventualnih negativnih uticaja na životnu sredinu,
- obezbjeđenje sistema monitoringa i primjene zakonske i druge regulative i informisanja svih zaposlenih o obavezi poštovanja istih,
- optimalna upotreba prirodnih resursa i energije,
- minimiziranje upotrebe štetnih materija i nastajanja štetnog otpada, upravljanje otpadom,
- pružanje bezbjednih i zdravih uslova rada u cilju sprječavanja povreda i narušavanja zdravlja u vezi sa radom,
- posvećenost eliminisanju opasnosti i smanjivanju rizika u vezi zaštite i zdravlja na radu,
- posvećenost konsultovanju i učestvovanju radnika i njihovih predstavnika u vezi zaštite i zdravlja na radu.

Nikšić, 05.04.2019.

AKTUELNOSTI

DIREKCIJA ZA ICT

REORGANIZACIJA INFORMACIONO-TEHNOLOŠKE I POSLOVNE ARHITEKTURE

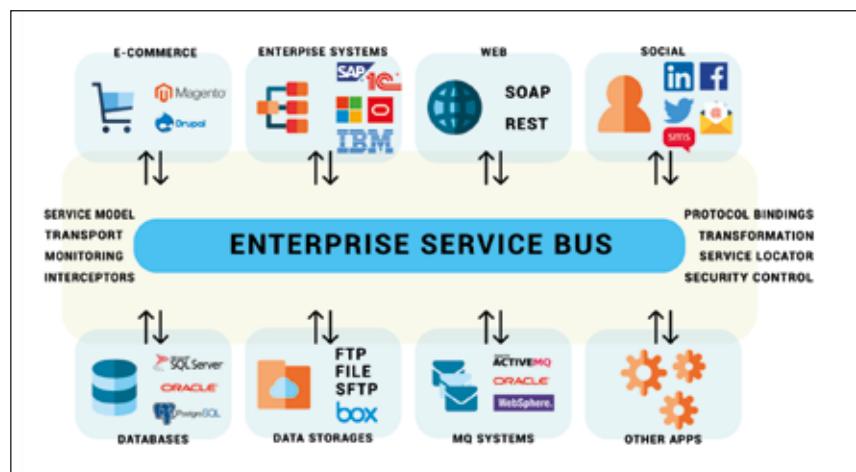

Šta je ESB?

Enterprise Service Bus (ESB) je u osnovi arhitektura. To je skup pravila i principa za integriranje većeg broja aplikacija zajedno preko infrastrukture slične sabirnicima (bus). ESB proizvodi omogućuju korisnicima da izgrade ovu vrstu arhitekture, ali se razlikuju po načinu na koji to rade i mogućnostima koje nude. Osnovni koncept ESB arhitekture je da možete integrisati različite aplikacije stavljući komunikacionu sabirnicu između njih, a zatim omogućite svakoj aplikaciji da razgovara sa sabirnicom. Sabirnica razdvaja sisteme jedne od drugih, dopuštajući im da komuniciraju nezavisno od drugih sistema povezanih na sabirnicu. Koncept ESB-a nastao je iz potrebe da se udaljimo od integracije od tačke do tačke, koja postaje komplikovana i teško upravljiva tokom vremena. Integracija od tačke do tačke rezultira širenjem prilagođenog koda integracije među aplikacijama bez centralnog načina praćenja ili rješavanja problema. To se često naziva "špageti kodom" koji se teško prilagođava, jer stvara čvrste zavisnosti između aplikacija.

Povećanje organizacione agilnosti, smanjenjem vremena za realizaciju novih inicijativa (proizvoda i usluga), jedan je od najčešćih razloga zbog kojeg kompanije implementiraju

Prateći savremene trendove u segmentu informaciono-tehnološke infrastrukture, neophodnosti digitalne transformacije poslovanja, a u cilju sprovođenja aktuelne „Strategije razvoja informaciono-komunikacione tehnologije 2016-2019“, Direkcija za ICT je počela proces reorganizacije informaciono-komunikacione platforme kao ključnog dijela korporativne arhitekture (Enterprise Architecture). U procesu reorganizacije je kao jedna od strateških razvojnih inicijativa definisan ESB (Enterprise Service Bus) kao platforma koja omogućava fleksibilniju, upravljiviju i pouzdaniju integraciju između postojećih kompanijskih poslovnih sistema, sistema u grupaciji kao i sistema poslovnih partnera (B2B).

ESB kao okosnicu njihove IT infrastrukture. ESB arhitektura to olakšava pružanjem jednostavnog, dobro definisanog, skalabilnog i lako uključivog sistema koji se jako dobro dimenzioniše. Osim toga, ESB osigurava način na koji možete iskoristiti postojeće sisteme i izložiti ih novim aplikacijama koristeći mogućnosti komunikacije i transformacije.

Osnovna načela integracije

Postoji pet temeljnih načela integracije koji karakterišu ESB arhitekturu:

- Orkestracija** - povezivanje nekoliko postojećih manjih komponenti (fine-grained) u jedan višestruki složeniji servis. To se može učiniti kako bi se postigla odgovarajuća "granularnost" usluga i omogućila

ponovna upotreba i upravljivost temeljnih komponenti.

- Transformacija** - transformacija podataka između standardnih formata podataka i specifičnih formata podataka koje zahtjeva svaki ESB priključak. Primjer za to bio bi konverzija između CSV-a, Cobol-ovih datoteka ili EDI formata u SOAP / XML ili JSON. Standardni formati podataka mogu značajno pojednostaviti zahtjeve transformacije povezane s velikom implementacijom ESB-a gdje postoje mnogi korisnici i pružaci usluga (provider), svaki sa svojim vlastitim formatima podataka i definicijama.

- Transport** - „pregovaranje“ o transportnom protokolu između više formata (kao što su HTTP, JMS, JDBC).

AKTUELNOSTI

Način prenosa	Broj prenijetih stanja	Vrijeme prenosa
DB linkovi	78,156	00:43:48
Web servis (ESB)	80,239	00:38:56

ESB tretira baze podataka kao druga "usluga" čineći JDBC samo još jednim prenosom (ili krajnjom tačkom) gdje se može pristupiti podacima.

- **Posredovanje** - pružanje višestrukih interfejsa u svrhu:

- a) podržavanja više verzija usluge za kompatibilnost unatrag ili alternativno,
- b) omogućavanje višestrukih kanala istoj implementaciji osnovne komponente.

Ovaj drugi zahtjev može uključivati pružanje višestrukih interfejsa istoj komponenti, jedan naslijedjeni interfejs i jedan interfejs u skladu sa standardima (SOAP / XML).

• **Nefunkcionalna dosljednost** - za tipičnu ESB inicijativu, to može uključivati dosljednost u načinu na koji se primjenjuju i sprovode politike sigurnosti i praćenja. Osim toga, ciljevi skalabilnosti i dostupnosti mogu se postići korišćenjem višestrukih instanci ESB-a kako bi se osigurala veća propusnost (skalabilnost) i eliminisali pojedinačni kvarovi (Single-Point-Of-Failre - SPOF), što je ključni cilj sistema kod kojih treba obezbijediti najviše nivoje dostupnosti.

Dosadašnje aktivnosti i rezultati

Prilikom izbora odgovarajuće ESB platforme vođeno je računa o sljedećim karakteristikama:

- Pouzdanost,
- Skalabilnost i
- Nivo upravljivosti

Vodeći se sa zvaničnim podacima objavljenim na sajtu www.gartner.com

com u okviru Gartnerovog „magičnog kvadranta“ za ESB područje, kao i na osnovu iskustava većih kompanija u primjeni ESB kao temeljne arhitekture, izabran je Microsoft BizTalk Server.

Microsoft BizTalk Server (ili jednostavno "BizTalk") je međuorganizacioni centralni (middleware) sistem (Interorganizational Middleware System - IOMS) koji kompanijama omogućava automatizaciju poslovnih procesa korišćenjem adaptera koji su prilagođeni za komunikaciju s različitim softverskim sistemima koji se koriste u kompaniji. Stvoren od strane Microsofta omogućava: integraciju poslovnih aplikacija, automatizaciju poslovnih procesa, komunikaciju između kompanija (Business-to-business – B2B), praćenje distributera (broker) poruka i poslovnih aktivnosti. Do sada je Direkcija za ICT, samostalno ili u saradnji sa partnerima realizovala, nekoliko web servisa na ESB platformi (Microsoft BizTalk) prvenstveno u segmentu integracija različitih sistema:

- Web servis za integraciju AMM i Billing sistema,
- Web servis za MDM integraciju kupaca EBS i Billing sistema,
- Web servis za integraciju mobilne aplikacije sa korporativnim web siteom i Billingom,
- Web servis za integraciju Billing sistema sa GIS sistemom CEDIS-a,
- Web servisi za Integraciju internog Help Desk sistema sa Help Desk sistemima dobavljača ICT uslu

Konkretno, u segmentu integracije AMM i Billing sistema, u dijelu procesa prenosa očitanih stanja sa pametnih brojila, primjenom novog rješenja

baziranog na web servisu, postigli su rezultati iznad očekivanih. Novi način prenosa očitanih stanja iz AMM sistema u Billing je primijenjen 01.02.2019. Uporedni podaci (broj očitanih, vrijeme prenosa) za prvi dan prenosa u odnosu na prethodni mjesec su dati u donjoj tabeli:

Na osnovu podataka iz tabele može se zaključiti da je vrijeme prenosa očitanih stanja iz AMM sistema u Billing skraćeno, što pored pouzdanosti donosi poseban efekat uticaja na dalje aktivnosti u procesu obračuna (kontrola potrošnje, obračun,...).

Uporedno sa konkretnim aktivnostima na razvoju, zaposleni u Direkciji za ICT su prisustvovali nizu obuka radi upoznavanja sa ESB platformom u cilju ovladavanja poslovima administracije (održavanje i monitoring) i razvoja novih servisa.

Budući pravci razvoja

Imajući u vidu da ESB predstavlja strateško opredjeljenje daljeg pravca razvoja na IT i poslovnom području u EPCG i čerkama kompanijama (CEDIS, RUP) plan je da se sve postojeće integracije bazirane na prethodnom rješenju postepeno zamijene sa web servisima, kao i da se sve potrebe za novim integracijama isključivo baziraju na SOA (Service-Oriented-Architecture) tehnologiji čije su ključne komponente ESB i Web servisi.

Implementacijom navedene platforme EPCG je uspostavila fleksibilan i skalabilan sistem za buduće integracije u svom IT i poslovnom okruženju, sa sistemima u čerkama kompanijama, sa eksternim sistemima drugih pravnih subjekata i državnih organa (privredna društva, regulatorne institucije,...) kao i sa svim svojim klijentima (kupci električne energije) putem savremenih tehnologija.

Mihailo Gluščević
Autor je izvršni rukovodilac
Direkcije za ICT

CRNA GORA

HIDROELEKTRANA NA KOMARNICI KOŠTAĆE 238 MILIONA EURA

Ukupna procijenjena vrijednost izgradnje hidroelektrane Komarnica je 237,8 miliona eura, navodi se u Konceptu DUP-a za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici. Ovaj dokument objavilo je Ministarstvo održivog razvoja s ciljem upoznavanja zainteresovane javnosti, a nije stigla nijedna primjedba tokom javne rasprave od 16. maja do 16. juna.

"HE Komarnica se predviđa kao uzvodna stepenica HE Piva. Koristiće hidropotencijal rijeke Komarnice, između akumulacije Piva i zone naselja Šavnik, do kanjona Nevidio, čime kanjon neće biti ugrožen", navodi se u dokumentu, piše Pobjeda.

HE Komarnica prema idejnom pro-

jeaktu čine brana, mašinska hala, te dovodni i evakuacioni objekti i razvodno postrojenje sa pratećim objektima i infrastrukturom. Procijenjena vrijednost građevinskih radova je 189,39 miliona eura, vrijednost hidro-mašinske opreme 16,9 miliona eura, elektro i elektro-mašinske opreme 31,5 miliona eura, tako da je ukupna vrijednost ove investicije 237,8 miliona eura.

"Brana HE Komarnica se planira na lokaciji Lonci na rijeci Komarnici, 45 kilometara uzvodno od postojeće brane Mratinje (HE Piva). Profil pregradne konstrukcije bi bio smješten u suženom dijelu kanjona, sa kotom normalnog uspora od 811 metara nadmorske", piše u dokumentu.

Pregradni profil se nalazi u desnoj krivini Komarnice, poluprečnika 440 i dužine 980 metara, na 560 metara nizvodno od početka krivine. Profil je uzak, kanjonskog tipa, širine 30 metara na koti 650 do 140 metara i na

820 metara nadmorske visine. Kaže se da izgradnja HE neće uticati na postojeće naselja i objekte, ali hoće na promjenu predjela kanjona Komarnice, u kome će se formirati vještačko jezero.

"Izgradnja HE Komarnica predviđena je Prostornim planom Crne Gore i Vodoprivrednom osnovom RCG, Strategijom razvoja energetike do 2030. godine i Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030. godine i nema značajnijih prepreka, jer ne postoje industrijski kapaciteti, saobraćajnice, privredni objekti ili domaćinstva koja bi bila ugrožena, već bi akumulacijom bili potopljeni jedino kanjon i nenaseljeno neplodno područje", ističe se u dokumentu. U pogledu uticaja na okolinu, potapa se dio kanjona Komarnice na potezu od brane do Šavnika. Lučnobetonska brana buduće HE treba da bude smještena u uskom V profilu kanjona.

[cdm.me](#)

DONIJETA ODLUKA O DUGOROČNOM ENERGETSKOM BILANSU CRNE GORE

Vlada Crne Gore je donijela Odluku o dugoročnom energetskom bilansu Crne Gore za period od 2020 do 2022. godine, koji obuhvata: Bilans električne energije, Bilans uglja i Bilans nafte, naftnih derivata i biogoriva, kao i mjere za njegovu realizaciju. U sklopu implementacije pravne

tekovine EU iz oblasti energetike, Vlada Gore je donijela Uredbu o uslovima za priključenje proizvođača električne energije na prenosnu i distributivnu mrežu, sa propisanim teh-

ničkim pravilima i standadima koji se primjenjuju u Evropskoj uniji, u cilju obezbeđenja sigurnosti rada elektroenergetskih sistema, kao i ravнопravnih tržišnih uslova.

[energija.info](#)

MIODRAG ČANOVIĆ REIZABRAN NA FUNKCIJU PREDSJEDNIKA ODBORA DIREKTORA CEDIS-A

Odbor direktora Crnogorskog elektrodistributivnog sistema DOO Podgorica (CEDIS) je na I konstitutivnoj sjednici, 28. juna, ponovo izabrao Miodraga Čanovića za predsjednika Odbora direktora kompanije. U novom sazivu Odbora direktora Crnogorskog elektrodistributivnog sistema pored Čanovića su i Zoran Đukanović, Dragan Laketić, Ivan Mitrović i Emil Đokić.

[cedis.me](#)

REGION

ENERGETIKA LJUBLJANA GRADI TE NA GAS

Energetika Ljubljana je potpisala ugovor vrijedan 118 miliona eura (bez PDV-a) za kupovinu i ugradnju dva gasna turbo agregata s parnim

uređajem i pripadajuću tehnološku opremu, s odabranim dobavljačem glavne tehnološke opreme, grčkim Mytilineos HOLDINGS. Izgradnja će trajati 30 mjeseci, a probni radovi planirani su za jesen 2021. godine. U budućnosti, nakon izgradnje novog bloka TE-TOL koristiće 20% ugljena (1,69 mil. GJ), 10% drvne sječke (0,84 mil. GJ) i 70% gasa (5,8 mil. GJ).

energetika-net.com

REPUBLIKA SRPSKA GRADI HE "BISTICA" "BUK BIJELA"?

Ministar energetike i rudarstva Republike Srpske Petar Đokić najavio je da će Srpska u narednom periodu raditi na realizaciji važnih energetskih projekata, među kojima su izgradnja

hidroelektrane "Bistrica" na istoimenoj rijeci, kao i "Buk Bijele" na Drini. "Bistrice" bi bila sistem od četiri manje hidroelektrane ukupne snage 39 megavata. Vrijednost projekta je oko 73 miliona evra, a već su obezbeđene građevinska i ekološka dozvola i lokacijski uslovi. Takođe je donesena odluka da se hidroelektrana "Buk Bijela" gradi zajedno sa Srbijom na potezu gornje Drine.

energetika.info

SVIJET

EVROPA DOBIJA NAJVEĆU SOLARNU ELEKTRANU

Španska energetska kompanija Iberdrola planira izgradnju najveće solarne elektrane u Evropi za što je zatražila saglasnost tamošnje vlade.

Riječ je o projektu Francisco Pizarro, ukupne instalisane snage 590 MW. Vrijednost projekta je veća od 300 miliona eura. Solarna elektrana prostiraće se na 1 300 hektara, a završetak radova očekuje se 2022. godine. Zahvaljujući tom projektu, čistom energijom opskrbljivaće se 375 000 ljudi svake godine, objavila je Iberdrola. Takođe, Francisco Pizarro umanjiće emisiju CO₂ za 245 000 tona godišnje.

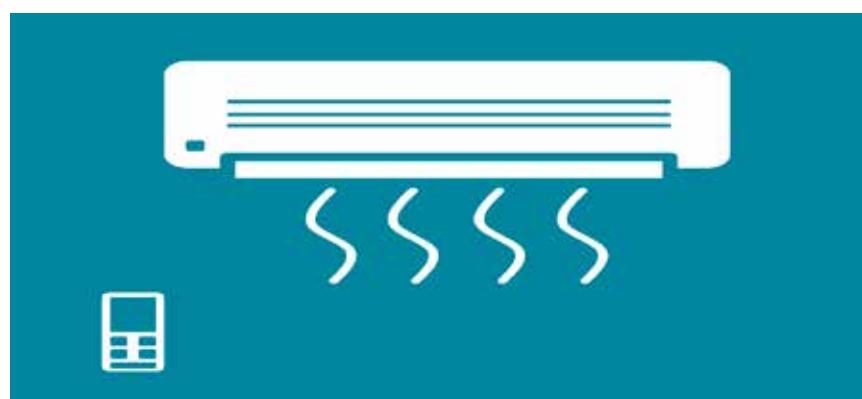
energetika-net.com

NJEMAČKA POLOVINU ELEKTRIČNE ENERGIJE JE DOBIJA IZ OBNOV VLJIVIH IZVORA

U Njemačkoj je od početka godine do danas iz obnovljivih izvora proizvedeno 47 odsto električne energije koja je isporučena u javnu mrežu, podaci su tamošnjeg Instituta Fraunhofer. Posebno je zanimljivo istaknuti da je u maju iz obnovljivih izvora proizvedeno 20,2 TWh u poređenju sa 19,6 TWh dobivenih iz 'neobnovljivih', pa je tako udio obnovljivih iz-

vora bio 50,7 posto. Neto proizvodnja električne energije iz vjetroelektrana porasla je za 18,7 odsto u odnosu na isti period 2018. godine. Napro-

tiv, proizvodnja iz Sunčeve energije umanjena je za 4,8 odsto.

energetika-net.com

DRUŠTVO

NOVI UGOVOR O GENERALNOM SPONZORSTVU

EPCG I DALJE UZ “AJKULE”

Sektor za korporativne komunikacije

Sigurni smo da će tim Vladimira Gojkovića, kao i na svim takmičenjima do sada, hrabro i ponosno braniti boje naše države

Elektroprivreda Crne Gore potpisala je sa Vaterpolo i plivačkim savezom Crne Gore ugovor o generalnom sponzorstvu vrijedan 170.000 eura. Elektroprivreda u kontinuitetu, od 2008. godine, podržava crnogorske vaterpoliste, koji na najbolji način predstavljaju Crnu Goru i njen sportski duh.

- Elektroprivreda Crne Gore već 11 godina sa ponosom pruža podršku

najtrofejnijem crnogorskom sportu. Vaterpolo reprezentacija pružila nam je, svima, mnogo sreće i zadovoljstva i zbog toga u kontinuitetu podržavamo ovaj sport a to ćemo raditi i u budućnosti. Želimo vam srećan put i uspješno učešće, da kao i uvijek do sada, ostavite svoje srce u bazenu i obradujete nas dobrom igrom. Elektroprivredi Crne Gore je čast što je generalni sponzor Saveza, nadamo se da ćemo na obostrano zadovoljstvo i ubuduće uspješno sarađivati - rekao je izvršni direktor EPCG, Igor Noveljić. Dejan Bajić, predsjednik Vaterpolo i plivačkog saveza, govorio je o značaju kontinuirane podrške koju Savez dobija od EPCG.

- Elektroprivreda Crne Gore pruža kontinuiranu podršku ne samo A selekciji već i, što je veoma značajno, mlađim kategorijama koje ostvaruju značajne uspjehe, a što bez podrške EPCG ne bi bilo moguće. U trenutku kad gajimo aspiracije za učešće na Olimpijadi, najavljenja dalja podrška mno-

go znači, a sve selekcije će se truditi da na najbolji mogući način ukazano povjerenje vrate, kroz svoje sportske uspjehe - naveo je Bajić.

Svoju zahvalnost na podršci koju EPCG već 11 godina pruža najuspješnjem crnogorskom sportu, i najavljenoj saradnji u budućnosti, iskazao je i ministar sporta u Vladi Crne Gore, Nikola Janović.

Crnogorski vaterpolisti putuju za Južnu Koreju na Svjetsko prvenstvo u Gwangžu. Našim najboljim vaterpolistima želimo prije svega dobro zdravlje u Južnoj Koreji, a nadamo se da će ponovo obradovati Crnu Goru. Sigurni smo da će tim Vladimira Gojkovića, kao i na svim takmičenjima do sada, hrabro i ponosno braniti boje naše države.

Vaterpolo reprezentacija Crne Gore na Svjetskom prvenstvu (SP) u Južnoj Koreji može da igra sa svima, nema kvalitet da prijeti, ali ni da strahuje od bilo kog rivala, kazao je selektor Vladimir Gojković na konefrenčiji za medije nakon potpisivanja ugovora o generalnom sponzorstvu.

Šampionat je na programu od 15. do 27. jula, a Crna Gora će u preliminarnoj fazi igrati u grupi sa Srbijom, Grčkom i Južnom Korejom. Gojković je najavio da će generalna proba crnogorskim vaterpolistima biti turnir u Kini, na kojem će, osim domaćina, učestvovati i selekcije Sjedinjenih Američkih Država i Kanade.

- Vjerujem da ćemo kroz taj turnir doći do željene forme za start SP i da će nam pomoći da dobijemo realnu sliku. Imamo ambicije, veliki je ulog, ne bježimo od odgovornosti. Pokušaćemo da kroz dobar plasman obezbijedimo olimpijsku vizu za Tokio. To bi bilo izuzetno značajno. Cijelu prošle sezonu nijesmo bili nadigrani, imamo kombinaciju mladih igrača i iskustva. Možemo da igramo sa svima, ne možemo da prijetimo, ali ni da strahujemo od nikoga. Moramo biti blizu našeg maksimuma. Nemačko individualni kvalitet na papiru, ali možemo pružimo dosta - rekao je Gojković.

DRUŠTVO

ODRŽAN PETI CITY GROOVE:

EPCG UZ POZITIVNU ENERGIJU MLADOSTI

Tatjana Knežević Perišić

Usklopu Podgoričkog kulturnog ljeta, ovogodišnje jubilarno, peto izdanje festivala „City Groove”, održano od 21.-24.juna, okupilo je niz popularnih izvođača koji su, u četiri tematski različite večeri, oduševili publiku na Stadionu Malih sportova u Podgorici

Producenat festivala **Balša Vojičić** kaže da su se “namjerno” odlučili za tri različite tematske večeri – tehn muzika, pop zvuk i „tvrdi“ zvuk, kako bi udovoljili ukusima publike. Tako su prve večeri nastupili Vill&Vash, Jude&Frank i Kurd Maveric, druge 22. juna, za sjajnu atmosferu su bili zaduženi „Zoster“, „Letu štuke“ i „Prljavo kazalište“; treće večeri, žurka se nastavila uz Borisa Štoka i sastave „S.A.R.S“ i „Dubioza kolektiv“, dok su na završnoj večeri nastupili Fox, Surreal, Sara Jo i Rasta.

– Raduje nas činjenica da je ove godine posljednja noć okrenuta mladima i vjerujemo da će pozitivna energija koja struji oko „City Groove“-a, zahvaljujući ovim mladim ljudima, biti još jača – rekla je, u ime naše kompanije, **Eleonora Albijanić**, na glasivši da je EPCG, kao jedan od sponzora festivala od početka, i ove godine odlučila da pruži podršku

„City Groove“-u.

-Kreirali smo četvrtu noć na osnovu ankete od 1500 ispitanika iz srednjih škola, koji su tražili neko „svoje veče“ i mi smo im udovoljili-pojasnio je direktor festivala **Dragan Bulajić**, odgovarajući na pitanja novinara vezana za četvrtu veče festivala i listu izvođača:

– Kad bismo mi, kao festival „City Groove“, kreirali društveno mijenje, vjerujte mi da bi to mnogo drugačije. Mi smo samo zrno u čitavoj toj priči i dajemo svoj doprinos koliko je u našoj moći. Morate imati u vidu kakvo je medijsko i kulturno okruženje u poslednjih dvije-tri decenije, šta se sluša i traži, i negdje morate napraviti kompromis. Ukoliko ljudi, koji se bave kulturom, počev od nas, medija, ljudi u državnim institucijama, misle da treba nešto da se mijenja, to se ne može promjeniti za jednu noć. Ukus se kreira decenijama. Naša ruka je

pružena svima koji misle da možemo nešto zajedno da promijenimo, drage volje ćemo stati s vama u kolonu i pomoci koliko je u našoj moći – kazao je Bulajić.

On je najavio i da će Festival narедne godine biti održan na nekom drugom mjestu, što će biti jasnije nakon razgovora sa čelnicima Glavnog grada.

U ime Glavnog grada **Sanja Vojnović** je kazala da je ovaj festival dobar primjer saradnje, a „Glavni grad, u podržavanju ovakvih i sličnih manifestacija, nastoji da stvori novu publiku koja zaista zna da cijeni i prepoznaće dobre i kvalitetne programe, projekte i da uživa u dobroj i kvalitetnoj muzici, što zaista ovaj festival i donosi“. Vojnović je najavila da će Glavni grad inicirati prema adekvatnim državnim institucijama sporazum da se za sljedeće izdanje ovoga festivala obezbijedi stabilnija finansijska podrška.

Andela Bošković iz kompanije „Carlsberg Montenegro“, jednog od sponzora, poručila je da se nada da će uz City Groove svi uživati i zabaviti se kao i u vijek do sada.

DRUŠTVO

EPCG UZ PARTY BUS:

MUZIČKA PROMOCIJA DRŽAVE

Tatjana Knežević Perišić

Grupe Rudolf, Električni orgazam i Prti Bee Gee, ovogodišnji su učesnici, trećeg po redu Party bus-a, koji je svirkama u Plužinama, Baru i Podgorici, ne samo promovisao rok muziku, već povezao crnogorske regije na najljepši mogući način

Organizator ove manifestacije je NVO "Sinteza", kroz platformu "Nikšićko rocks" i EPCG, a u saradnji sa PP "Piva", Turističkom organizacijom Bar, Glavnim gradom i Sekretarijatom za kulturu i sport Podgorice. Svakako da je cilj promocija kulture i prirodnih ljepota Crne Gore kroz muziku, pri čemu se, prema riječima **Peđe Zečevića**, vodi računa da jedan od učesnika bude neki stari eks yu rock sastav, drugi neki mladi bend iz Crne Gore, dok je treći alternativa.

Tako su, i u Plužinama, Baru i Podgorici, veče otvorili momci i djevojka iz kolačinskog rok benda Rudolf, čiji frontmen **Peko Minić** kaže da je ovo "važno iskustvo, koje daje šansu da se predstave široj publici":

-Veoma smo zadovoljni domaćinskim dočekom i ukupnim nastupom u Plužinama. Inače bend je proizašao iz nekadašnje grupe "Katarza", ali od nastanka novog sastava, nastupamo samo sa autorskim numerama sa albuma prvijenca "Divljina" i nekoliko novih, koje će se naći i na novom CD-u, kazao je Minić.

Jedan od domaćina, direktor Parka prirode (PP) "Piva", **Slobodan Delić**,

smatra da su manifestacije poput Party busa "od velikog značaja za promociju i unapređenja turističke ponude Parka i opštine Plužine. Poznata imena ex Yu rock scene, koja su nastupila u Plužinama, poput grupa Orthodox celts, Ničim izazvan, Kerber, Iskaz, i sada Električni orgazam, samo su na najljepši način promovisali prirodne i turističke kapacitete čitave Pive. Ne manje značajno je i to što kroz ove koncerte, mladi ljudi i djeca u kulturnoškom smislu unaprjeđuju kriterijume vrijednosti, kazao je Delić.

Koncert u Plužinama je, inače, bio prvi nastup Električnog orgazma u njihovoј skoro četiri decenije dugoj karijeri. Uz stare hitove, "Igra rokenrol cela Jugoslavija", "Debela devojka", "Nebo", "Bejbe, ti nisi tu", grupa je promovisala album "Gde smo sad", koji su objavili prošle godine. Vođa grupe **Srđan Gojković Gile** zasadio je i drvo u prvom ekološkom, rokenrol parku u Nikšiću. O samoj manifestaciji, Gile kaže da mu se "mnogo dopada sama mogućnost da obiđemo sjever i jug, uputimo neke poruke, a uz sve to i sviramo dobru muziku."

-Zaista smo prijatno iznenađeni

ovom manifestacijom, kaže i vođa "Prti Bee Gee" **Mikri Maus**, koji je, sa kolegom, publici priušto potpuno drugačiji ugođaj:

-Želimo da se razlikujemo i budemo autentični. Želimo da, kroz najduhovitiju prizmu, prikažemo zlu kod jedne generacije, kaže Maus.

Party bus je, inače, uvertira za Lake fest, koji će se u avgustu održati na prostoru kod jezera Krupac. Direktor „Lake“-a **Peđa Zečević** kaže da ove i slične ideje samo pomažu u promociji grada i države u cijelini i ističe:

-Uz Elektroprivrednu Crne Gore i Pivaru Trebjesa, koje uvijek imaju sluha i razumijevanja za taj širi kontekst, prezadovoljan sam kako je prošao Party bus i, vjerujem, Lake fest, koji određuje grad u ljetnim mjesecima. Moram da kažem da su izvođači, već u startu, bili oduševljeni idejom Party bus-a, jer nam jeste bio cilj da povežemo te prelijepo krajeve Crne Gore na sjeveru sa Primorjem, a čini mi se da je urbani način muzičkog izražavanja, bilo kroz rok, hip-hop ili rep muziku-najbolja promocija alternativne kulture u cijelini, kaže Zečević.

DRUŠTVO

EPCG PODRŽALA „DANE AKORD-A“:

GENERACIJE MLADIH UMJETNIKA ZA PONOS

Tatjana Knežević Perišić

KKC Akord, premijerom dvije predstave: "Dnevnik Ane Frank" i "Sedam Snežana i patuljak", koncertom mlađe Irine Bulatović i večeri poezije Radula Rakočevića, obilježio 22 godine rada; generacije mlađih prošle su kroz ovaj kreativni centar, učeći prve note, plesne korake ili dramski pokret, a nemali broj njih su uspješni i poznati umjetnici, muzičari i glumci. Akordov teatar, kojeg vodi direktor Dragan Knežević, dobitnik je brojnih festivalskih nagrada i jedan od najboljih amaterskih teatara u Crnoj Gori

Ako znamo da ni mnogo veći ni bogatiji kulturni centri ne uspijevaju da održe repertoar ni članstvo, u vremenu kada je novac, na žalost, postao mjerilo uspjeha, Akord uspijeva da godinama okupi mlade, izvuče iz njih kreaciju, bilo u pjesmi, plesu ili drami, i tako razvije talente koji osvajaju na sceni. Bukvalno iz ničega, u smislu materijalnih uslova rada, Dragan Knežević, direktor ovog kreativnog centra, živi život kojeg ništa platiti ne može. Za mališane iz hora do glumaca amatera, kroz pisanje tekstova, muzike, scenarija, daruje ovom gradu i državi puno ljestvica. U čemu je tajna trajanja Akorda?

-Bezgranična ljubav prema djeci, strpljiv rad, kao i folklorizacija kulturno-umjetničkih vrijednosti više su nego dobri razlozi za dugo trajanje i brojne uspjehe „Akorda“, smatra Milan Korać, sekretar Sekretarijata za kulturu, sport, mlade i socijalno

staranje.

-Približiti kulturu djeci znači stvoriti kvalitetnu osnovu za buduće stvaraocu, kulturne poslenike, kao i emancipovane i uspješne građane. Na stotine mališana odraslo je i odrasta uz „Akord“, a nemali broj sada su uspješni i poznati umjetnici, muzičari i glumci. Zato ga i ne treba posebno predstavljati, jer se „Akord“ odavno pozicionirao na bogatoj kulturnoj mapi, ne samo našeg grada i Crne Gore, već i regionala, istakao je Korać, koji je i otvorio manifestaciju „Dani Akorda“. On je naveo da će i ove godine „mjesec jun, na radost djece, ali i odraslih, biti obojen najljepšim bojama satkanim kroz pozorišne, muzičke i poetske sadržaje“.

Predstave „Dnevnik Ane Frank“ i „Sedam Snežana i patuljak“, izveli su Akordov omladinski i dječji teatar, a Dragan Knežević očekuje da će publika, gdje god budu igrali s njima, za-

ista uživati.

- Što se tiče omladinaca, ovo je prvi put da se oni susreću sa ovako jakom i teškom tematikom, ali mislim da su uspjeli da dođu do saznanja da je i te kako bitno ovo što igraju, da prenesu pouku - da se nacizam i fašizam uguši za sva vremena, kazao je Knežević.

Inače, Dani Akorda su bili podijeljeni u dva dana: prvi, pozorišni, dok je drugi bio u znaku poezije i muzike. Koncert Irine Bulatović, djevojčice od 12 godina sa repertoarom dječjih i tinejdžerskih pjesama, pokazao je koliko su Akordova djeca smjela, talentovana i sigurna da odrade ovakav posao kao što je koncert, na kojem je Irina ugostila i Nikolinu Orbović, Luku Bajovića, Stefanu Jočić i Kreativni studio „Art Viva Dance“.

Manifestaciju je zatvorila „Ponoćna balada“, poetsko veče Radula Rakočevića, jednog od najboljih pjesnika u Crnoj Gori. U društву Dušana Govedarice, Obrada Nenezića i Milene Šućur, Rakoci nas je podsjetio na „Jesenju elegiju“, „Opsjedu“, „Put ili opomenu“, „Beskrajnu pjesmu“, „Pismo“, „Sonet tuge“ ... Rakočević je zbirku poezije „Tragom slutnji mojih“ izdao prije nekoliko decenija. Druga zbirka, koja će se zvati „Ponoćna balada“

DRUŠTVO

da", najvjerovalnije će izaći ove godine, a u međuvremenu se pišu neki novi stihovi...

A nakon svega viđenog-zadovoljstvo!

Dragan kaže da je kroz Akord prošlo više hiljada djece od kojih su mnogi postali uspješni u raznim sferama umjetnosti:

-Oni su naš ponos širom svijeta i nikad ne zaboravljaju njihov Akord. To je naše najveće bogatstvo. A ne smijem zaboraviti i one odrasle koji su bili članovi Akord teatra, Muzičke radionice i Poetskog kluba. Knežević najavljuje učešće na brojnim festivalima i ove godine; tako ih već u septembru čekaju četiri "igranja" Ane Frank, do tada ko zna? Ali jedno je sigurno:

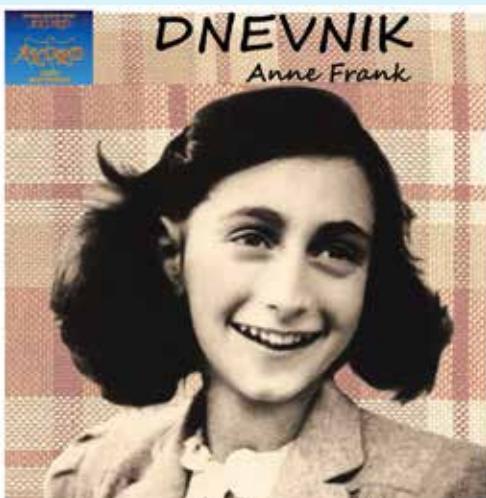
-Akord teatar, koji je učestvovao na mnogim festivalima kako u zemlji, tako i u inostranstvu, uvijek je dostoјno predstavljao svoj grad Nikšić i svoju Crnu Goru i uvijek se vraćao sa pregrštem nagrada i priznanja. Očekujem to i ovaj put, zaključuje Knežević.

DNEVNIK ANE FRANK

"Dnevnik Ane Frank nije običan dnevnik, i to nijesu samo zabilješke jedne djevojčice koja dokumentuje svoju svakodnevnicu. To je jedina knjiga koja među redovima skriva onaj pravi ljudski iskonski strah. Onog dana kada se devet ljudi popne u taj tavanski prostor, oni postaju za javnost nevidljivi, njih nema. Niko ih ne vidi. Jedino ljudsko što nose u sebi, je strah i neizmerna želja za životom. Ova predstava je potresno svjedočenje o holokaustu,

stradanju Jevreja u nevremenu, kada je nacističko zlo vladalo Evropom".

Dramaturg: Cvetin Aničić, adaptacija i režija: Dragan Knežević, muzika, scenografija i kostimografija: Dragan Knežević, svjetlo i video produkcija: Vojo Mrvaljević, ton: Andjela Šakotić, asistent režije: Milica Kekić, inspicijent: Vladimir Kovačević, sufler: Svetlana Stanišić. Glumci Omladinskog teatra koji su izveli ovu predstavu su: Tijana Krivokapić, Andrija Spaić, Svetozar Raičević, Nikolina Radulović, Jana Zečević, Jelena Giljen, Vaso Lalićević, Milan Eraković, Anja Žugić, Andrea Perunović i Radomir Krivokapić.

Dramaturg: Cvetin Aničić
Adaptacija i režija: Dragan Knežević
Muzika, scenografija i kostimografija:
Dragan Knežević
Svjetlo i video produkcija: Vojo Mrvaljević
Ton: Andjela Šakotić
Asistent režije: Milica Kekić
Inspicijent: Vladimir Kovačević
Sufler: Svetlana Stanišić

Pokrovitelji predstave:

SEDM SNEŽANA I PATULJAK

"Sedam Snežana i patuljak" je predstava koja na jedan duhovit način prikazuje urbano dijete, njegovu nezasitost, razmaženost, povlađivanje i kritički odnos prema društvu. Kroz duhovite etide, razmažene princeze dominiraju svojim željama i patuljka (koji je u ovom slučaju paradijma majke), maltretiraju i stavljaju u podređeni položaj. Tekst potpisuje Todo Nikoletić, adaptaciju i režiju kao i muziku, scenografiju i kostimografiju Dragan Knežević, svjetlo: Vojo Mrvaljević, ton Andjela Šakotić i asistent režije i koreograf Svetlana Stanišić. U ovoj neobičnoj priči uloge tumače: Itana Pavlović, Anja Miličić, Irina Bulatović, Ana Badnjar, Milena Stolić, Allegra Šćepanović, Anastasia Šćepanović, Itana Papović, Jelena Marković, Pavle Perović, Jakov Gelev, Sofija Dubljević, Aleksandra Milović i Đorđe Vujović.

DRUŠTVO

X BEDEM FEST

RADUJMO SE

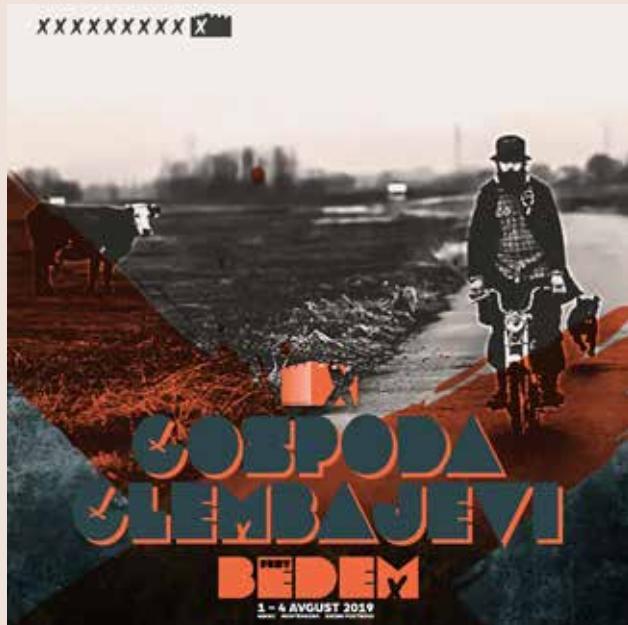
Marko Burić, Foto: Bedem fest

Nikšić će od 1. do 4. avgusta biti epicentar dobrog zvuka i sjajne energije

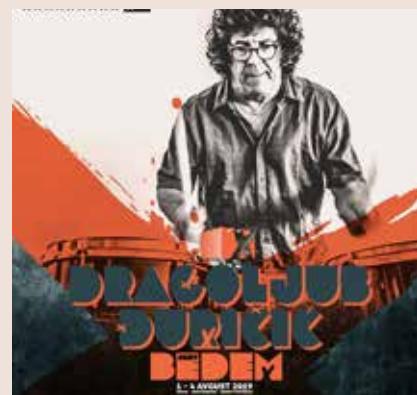
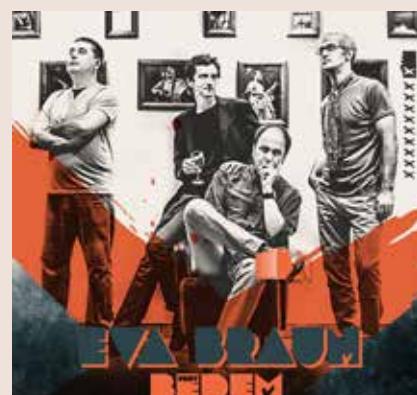
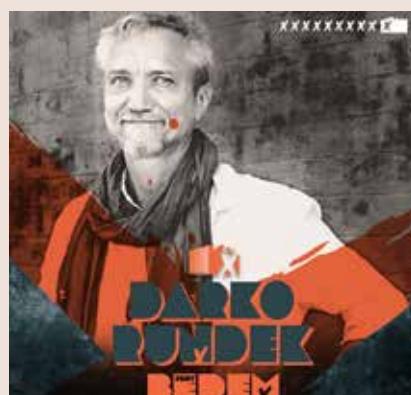
Elektroprivreda Crne Gore i ove godine finansijski je podržala Bedem fest i tako nastavila tradicionalno uspješnu saradnju sa organizatorima nikšičkog festivala. Organizatori su za deseto, jubilarno izdanje festivala pripremili sjajna imena i obećavaju odličnu energiju na Bedemu.

Na desetom Bedem festu nastupiće, Partibrejkers, Madam Piano, Svermirko, Osma sila, Dr Nele Karajlić, Kanda Kodža i Nebojša, Bojana Vunturišević, Igor Vince, Darko Rundek, Đorđe Miljenović, Bisera Veletanlić, Who See, Dragoljub Đuričić, E play, Gospoda Glembajevi, Eva Braun, Dingospo Dali... .

Slogan jubilarnog Bedem festa je „Radujmo se“ ulaznice će se prodavati po cijeni od deset eura za jedan dan, dok će paket četvorodnevnih ulaznica iznositi 30 eura. Izvršni direktor Bedem festa, Petar Šundić, istakao je da mu je dragو što je EPCG ostala siguran i pouzdan partner festivala uz nadu da će se saradnja na obostrano zadovoljstvo nastaviti. On očekuje sjajnu atmosferu na tvrđavi Bedem u Nikšiću od 1. do 4. avgusta.

- Sve nas čeka neizmjerna količina pozitivne energije na desetom Bedem festu. Rekao sam vam da se dobro pripremite jer su ovogodišnji izvođači fenomenalni. Tako smo ponosni da je Bedem fest probudio osjećaj i oživio lični i kolektivni doživljaj koncerta i live nastupa. Naši izvođači znaju gdje dolaze a Nikšić ima višegeneracijsku tradiciju i publiku. Tvrđava nas sve povezuje. Stari grad Bedem odškrinuo je svoja vrata - poručuje Šundić.

DRUŠTVO

LAKE FEST OD 08. DO 10. AVGUSTA!

EPCG UZ NIKŠIĆKI BREND

Tanja Knežević Perišić

Direktor festivala, Peđa Zečević, na pres konferenciji, u društvu predstavnika generalnih sponzora festivala, Eleonore Albijanić iz Elektroprivrede Crne Gore, Natalije Milić iz Pivare "Trebjesa", Sonje Nikčević, potpredsednica opštine Nikšić i Slavice Grgurević TO Nikšić, kazao je i da LAKE FEST svake godine, sem muzičkog dijela, posebnu pažnju poklanja kampu koji, bez sumnje nosi epitet najvećeg festivalskog kampa na prostoru EX-YU.

-Poznata je i naša ekološka orientacija, čijim programima je posvećeno mnogo vremena i sredstava i s pravom je LAKE FEST prvi zeleni festival u Crnoj Gori i kao takav prepoznat u regionu, ali od strane UNDP-a, sa kojim sarađujemo već nekoliko godina, naglasio je Zečević.

-Opština Nikšić prepoznaće značaj ove izuzetne manifestacije, koja je postala jedan od zaštitnih znakova grada, rekla je **Sonja Nikčević**, potpredsednica opštine Nikšić, ocijenivši da LAKE FEST već devet godina okuplja vrlo značajna imena crnogorske i regionalne scene.

-Radi se o manifestaciji koja je postala možda i najznačajniji brand Nikšića i mi iz TO to prepoznajemo i podržavamo, smatra i **Slavica Grgurević**, iz TO Nikšić.

Elektroprivreda Crne Gore je, kao i ranijih godina, ustupila prostor oko Krupačkog jeyera i uložila značajna finansijska sredstva za organizaciju ovogodišnjeg festivala:

-Obzirom na tu činjenicu, mi se osjećamo, ne samo kao sponzori, već i kao domaćini, kazala je **Eleonora Albijanić** u ime naše kompanije.

-Već devet godina, nikšićko pivo kao zvanično pivo festivala, prati i podržava Lake fest, što dovoljno govori o povjerenju i partnerskom odnosu koje imamo sa organizatorima LAKE FEST-a, naglasila je **Natalija Milić** iz Pivare i najavila ekološke

Ovogodišnje deveto izdanje rok festival LAKE FEST, održaće se od 08. do 10. avgusta na Krupačkom jezeru u Nikšiću. Elektroprivreda, kao jedan od glavnih sponzora festivala, uložila je značajna finansijska sredstva za organizaciju, i, maltene je domaćin ovog festivala, kojeg je, do sada, posjetilo više od 190000 posjetilaca, dok je u programima učestvovalo više od 160 izvođača iz Crne Gore, regiona i inostranstva

akcije koje će organizovati u okviru festival "Rock and Recycle" i "Eco chek point".

Prošle godine je prikupljeno oko 30.000 hiljada plastičnih čaša, od kojih je napravljena i skulptura pastrmke koja će krasiti ovogodišnji prostor festivala. Takođe biće obezbijeđen organizovan prevoz za sve posjetioce festivala po pristupačnim cijenama. Zečević je saopštio i da cijena karte ostaje nepromijenjena i ona iznosi 10,00 eur za jedno veče i 25,00 eur za tri večeri. Organizovan je besplatan prostor za kamp. Pored glavne bine biće organizovana i mala bina u kamпу.

LINE UP FESTIVALA

ČETVRTAK 08.08. učestvuju: AKADEMIJA, STEREO BANANA, TBF, ŽELJKO BEBEK, DOG EAT DOG i NIKOLA VRANJKOVIĆ

PETAK 09.08. učestvuju: OFF DUTY, KILLO KILLO BANDA, IBRICA JUSIĆ, BOMBAJ ŠTAMPA, PANKREAS, PRTI BEE GEE

SUBOTA 10.08.: AKLEA NEON, KOLJA I GROBOVLASNICI, ARTAN LILI, KERBER, NAJDA I SMAK i LOVE HUNTERS.

DRUŠTVO

DONACIJA EPCG VRIJEDNA 1000 EURA

PODRŠKA SERIJALU „DNEVNICA“

Eleonora Albijanić

Elektroprivreda Crne Gore podržala je donacijom od 1.000 eura poslednju epizodi serijala DNEVNICA. Članovi KIC POP HOR-a prikupljali su novac za sedam porodica, koje su u nezavidnom materijalnom stanju i potrebna im je pomoći zajednice.

Pjevači i pjevačice KIC POP HOR-a vrijedno su radili na stovarištu i u prodavnici cipela, radili ono što najbolje znaju – pjevali, a Eleonora Albijanić, članica ovog hora zaposlena u Sektoru za korporativnu komunikaciju, svoj doprinos je dala radom na deponiji otpada u Podgorici.

“Nije prvi put da volontiram i dobrovoljno radim za podršku zajednici, ali učešće u Dnevničici je poptunno novo i mislim neponovljivo iskustvo. Posebno rad na deponiji. “Skidam kapu” ljudima koji rade na traci za selekciju otpada” navela je Eleonora i dodala

“Bila sam vrlo ponosna kad je menadžment preduzeća donio odluku da podrži ovu humanitarnu akciju, a sigurno najponosnija i najsrećnija članica hora kada sam u ime EPCG uručila vaučer od 1.000 eura kao doprinos prikupljanju pomoći za sedam porodica”.

Biljana Savićević, iz agencije “Fabrika ideja” koja realizuje ovu emisiju, rekla je: “Nije nas iznenadilo sto kompanija kao sto je EPCG uzme ucesce u ovakovom drustveno odgovornom projektu kao je Dnevničica. Kao što nas nije iznenadilo da njihova zaposlena, a ujedno i članica Pop Kic hora, Eleonora, izabere da na najtežem zadatku pokaze najljepse namjere... to tako lici na njenu kompaniju EPCG. Donacija koju su uplatili obradovala je cak sedam porodica, koje će ovo snimanje pamtitи dugo.”

- Besplatna kontrola vida
- Akcijske cijene i kupovina na rate
- Veliki izbor dioptrijskih i sunčanih naočara najpoznatijih svjetskih brendova
- Sve vrste dioptrijskih sočiva vrhunskog kvaliteta
- Sve vrste kontaktnih sočiva

- Sunčane naočare sa dioptrijom
- Kompletna usluga odmah, uz najsavremenije uređaje
- Stručno osoblje i profesionalni savjeti pri kupovini
- Garancija i sertifikat na sve proizvode
- Savršen odnos cijene i kvaliteta

OPEN YOUR HEART
#ITTAKESCOURAGE

Ray-Ban

GENUINE SINCE 1937

CLUBROUND
A NEW STYLE HAS TAKEN SHAPE

prepustite nama brigu o vašim očima!

Podgorica
The Capital Plaza
+382 20 671 106
tcp@optotim.me

Zgrada Maksim
+382 20 228 336
podgorica@optotim.me

Budva
SC TQ Plaza
+382 78 11 99 22
optikabudva@optotim.me

Kotor
SC Karmelija
+382 32 520 433
kotor@optotim.me

Bar
Centar Nova
poslovna zgrada
+382 30 308 061
bar@optotim.me

www.optotim.me

PUTOPISNA REPORTAŽA

SOLUN I METEORI (II DIO)

MANASTIRI KOJI MILUJU NEBO

Tekst i fotografije: Andrija Kasom

Turističke agencije su uvele praksu da za svaki praznik, ako se spa-ja sa vikendom, organizuju turistička putovanja na dva, tri dana ... Ti aranžmani su relativno jeftini i na nama je samo da kofere napunimo pozitivnom energijom i krenemo. Ovoga puta sam iz-abrao Solun i Meteore.

Ano Poli – duša Soluna

I pored neprospavane noći, nakon dana koji nam je bio ispunjen ubitačnim tempom, ustali smo ranom zorom. Pred nama je bio još jedan dan za obilazak Soluna. Uputili smo se ka starom gradu Ano Poli, uzbrdacom, iako smo imali i lokalni autobus na raspolaganju. Penjanje uskim uličicama, umor, ali jedino pješke može se na pravi način upoznati grad. Nije nam se žurilo, često smo zastajali, osvrtali se prema moru. Svakim korakom

pogled na Solun je bivao sve ljepši i ljepši. Ano Poli, dio grada iz otomanskog vremena, čovjek nikako ne može povezati sa Solunom na obali. Male dvospratne kuće, uske uličice sa slabim saobraćajem, ostavljaju utisak da se nalazite u nekom selu ili manjoj varošici. Sve odiše mirnoćom, bilo je merak šetati tim dijelom grada. Zbog toga i ne čudi što je tradicionalni dio Soluna zaštićen od strane Vlade, nalazi se i na UNESCO-voj listi kulturne baštine. Dolaskom do tvrđave koja

se nadvija nad gradom, i pogledom koji se pruža, čovjek postane svjestan koliko je Solun lijep grad. Za obilazak tvrđave ne treba puno vremena, ali zato boravak u kafićima ispred njenog ulaza, pored velikog broja suvenirnica, odnese vrijeme. Teško je ustati nekom koga starine općinjavaju. I ovdje, kao i u cijeloj Grčkoj izuzetno je popularan frape, kafa bez mlijeka i sa ledom, cijena do dva eura, dok se u priobalnom dijelu Soluna plaća mnogo više. Na ovom mjestu se završilo i naše upoznavanje Soluna, cijelo popodne, ostavili smo za lagane šetnje pored mora, odmarajući na terasama kafića...čekajući naredno jutro kada ćemo se uputiti ka Meteorima.

Nezaboravno duhovno iskustvo

Od Soluna do Meteora je nekih 230 kilometara. Dogovor je bio da se

PUTOPISNA REPORTAŽA

hotel napušti oko 8,30 časova, ali na svakom putovanju, nađe se neko ko nikada ne ispoštuje zakazano vrijeme. Tako je bilo i ovog puta i lagano se počela stvarati nervozna. Stvarala se zbog želje da što više vremena provedemo u čudesnom prostoru prirode, u čudesima koja je ljudska ruka napravila, znajući da posjeta manastiru traje od 10 do 16 časova. No, pojedinci na putovanja odlaze samo da bi se reklo da su bili neđe, ne interesuju ih ni dogovori, niti ono što se može videti. Zbog toga ne volim grupna putovanja. Čudnih ljudi ima!

Od Soluna do grada Kastrakija u oblasti Kalambake, putovali smo 3-4 ure. Šofer je vozio ispod dozvoljene brzine, a moja ekipa i ja „provocirali“ smo ga pjesmom, koju je prihvatile cijela grupa „Šofere dodaj gas, niko nije ispred nas“. Bilo je uzalud...

Nevjerojatan je doživljaj kada se nađete na aveniji koja vodi do grada, a u pozadini se izdižu nevjerojatni Meteori, ne zna se na koju bi stranu čovjek prije pogledao. Uzaludne su sve fotografije, priče...ako se Meteori lično ne vide, dožive... Sve je tako nestvarno, počnete da oživljavate bajku, čini vam se da ste na nekom

drugojo planeti. Želja da što prije dođemo do njihovih vrhova i manastira bila je jača od svega. Nadali smo se da direktno ideo ka njima, ali vodiči, vjerovatno u dosluhu sa suvenirnicom, svratili su nas prvo da čujemo priču o izradi ikona. Taj potez me je šokirao, nijesam došao zbog suvenirnice, došao sam zbog Meteora. I umjesto dogovorenih 30 minuta boravka, ovdje su nas zadržali više od sata, počela se stvarati dodatna nervozna. Prvi put me je na putovanju, dočekala slaba organizacija, ukazao sam na to vlasniku agencije po povratku. Vrijeme je neumitno teklo, a manastir se zatvara u 16 časova. Gest vodiča je doprinio da se obilazak manastira i predjela oko njega svede na sat vremena. Nevjerovatno! Preći toliko kilometara i na najznačajnijem dijelu putovanja boraviti samo sat. Obično je pravilo, kako dan počne tako se i nastavi, a počeo je nervozom.

Vjerovao sam da ćemo iskonzumirati što više vidikovaca, morali smo se zadovoljiti samo jednim, vodiču to nikada neću oprostiti. Meteorima ću se ponovo vratiti, moram to uraditi! Moram se njima uputiti pješke od Kastrakija. Jedino na taj način ću ih doživjeti na pravi način.

Na vrhovima Meteora je za vrijeme otomanske vladavine grčkim prostorima bilo dvadesetak manastira, danas ih je ostalo šest, od kojih je jedan ženski. Osnivači manastira, oko XIV vijeka nijesu izabrali ovo mjesto zbog ljepote i nevjerojatnih pogleda, izabrali su ga zbog nepristupačnih, visokih stijena u cilju zaštite od otomanske imperije. Manastiri su bili usamljena duhovna ostrva u otomanskom moru. Danas, ovdje nema mnogo ni monaha, ni monahinja, ali zato su rijeke turista iz svih djelova svijeta, „preplavile“ ovo mjesto. Zato ne čudi što će, kada uđe u manastir Svetog Trojstva, namjernik odmah primijetiti prostoriju sa suvenirima. I monasi se prilagođavaju modernim vremenima.

I pored nervoze koju nam je vodič stvorio, vrijeme provedeno u manastiru nas je vratilo u normalu, zaboravili smo na sve. Okruženi tišinom, nevjerojatnim pogledom koji se pruža na ostale manastire, na mali gradić u podnožju, mislima smo lutali prošlim vjekovima. Čutali smo, svako od nas je bio u svom svijetu, a nesvakidašnji oblik i veličina stijena, postojani manastirski zidovi, pričali su nam priču o upornosti čovjeka da opstane bez obzira na nevolje koje ga okružuju.

Bez obzira na to da li ste vjernik ili ne, na Meteorima ćete doživjeti jedno zaista nezaboravno duhovno iskustvo...

PREDSTAVLJAMO

ANDRIJA KASOM

MISTIKA TIŠINE

Tekst: Sanja Golubović

Višedecenijski fotografski rad nikad nije burno i bučno promovisao. Njegove fotografije su ga promovisale. Poput sjenki sa kojima se na fotografiji mađioničarski "poigrava" Andrija Kasom priređuje fenomenalne "optičke varke", sam sa aparatom u tišini, njih dvoje na putevima koji ga vode u predjеле koje "vidi" drugačije i otvara nam pri(o)zore nekikh drugačijih slika u oku

Cetinjanin sa posebnim duhovitim šarmom, karakteristikom rođenih u tom podneblju, Andrija Kasom inženjer mašinstva po struci, fotograf po pripadnosti, ne prestaje da iznenađuje. Nikad. Radilo se o fotografijama sa putovanja koja su mu strast prva nakon fotografije ili se radilo o prirodi koju vidi i zapaža u oblicjima i oblicima, mikrokosmičkim detaljima ili o čovjeku, o njegovoj putenosti... za njega je sve inspiracija, sve je fotografija. Uvijek i svugdje moguća. Kao ljubav. Ustvari to je ljubav. Andrija ima taj dar da svijet gleda "posebnim očima" i da zabilježi, uhvati, dohvati

taj momenat, pojavi, neponovljivo ukazivanje... i ima tu refleksiju tišine na fotografiji kad sve miruje i tišina moćnom snagom vlada prostorom i fotografijom, miruje i voda, i čun, i čovjek, i planina i nebo....

Od 2000. godine počinje njegovo ozbiljno bavljenje umjetničkom fotografijom. A sve je počelo tako što mu je prije dvije decenije otac poklonio fotoaparat marke Kiev, kojeg danas čuva kao najdražu spomenu... Strast koja se osjeti kad si za nešto Bogom dat, kad čovjeka obuzima razumnost i talenat izlazi na površinu i pomjera granice Andriju je "gurnula"

u svijet umjetnosti. Od amaterskih radova i fotografija samo za svoju dušu, Andrija počinje sve više da se interesuje, uči, samouk i sam, ali slučajno poznanstvo sa Mirkom Toljićem, profesorom na Akademiji likovnih umjet-

PREDSTAVLJAMO

nosti u Trebinju, koji je prepoznao u njemu umjetnika i dao mu i savjete i podstrek bilo je presudno za njega... Umjetnički dar, vječito radoznao istraživački duh učinili su svoje... Umjetnička fotografija ga je preokupirala i baš u tom domenu stalno pomjera granice... Imao je četiri samostalne i preko 70 kolektivnih izložbi. Dobitnik je više domaćih i međunarodnih nagrada za fotografiju. Stizale su nagrade sa svih strana: I nagrada na Međunarodnom foto konkursu "Crna Gora kroz objektiv" -2001; II nagrada na Međunarodnom foto konkursu "Prolom 2004"; "Najbolja izložba umjetničke fotografije u Vojvodini 2003" po anketi posjetilaca iste i web prezentacije FKSV; Pohvala za fotografije 3rd Photographic Contest of Balkan Countries Athens 2005; Diploma za detalj na moru 14 međunarodna izložba fotografije »Otok i more« Hrvatska 2009. Njegove fotografije su bile i "Fotografija mjeseca" u magazinu "Eros" (Beograd), na televiziji "Vijesti", televiziji Crne Gore (Podgorica), bile su "Fotografija dana" grupe Adriatic

Artists...i najnovija Zlatna Plaketa na 24. Otok i more međunarodna izložba fotografija na kojoj je prihvaćeno 168 autora iz 12 zemalja.

Nakon godinu-dvije kreativne pauze, Andrija se uspješno vraća na foto-scenu, njegovi radovi su se našli opet na mnogim međunarodnim izložbama: 7th International Salon Photo-Phylles 2014 (Bordeaux-France), Khayyam International Exhibition of Photography 2015 (Iran), 10th-11th International Exhibition of Photographic Art "Islands and sea" 2015-2016 (Kukljica-Croatia), Holly Island 1st and 2th International Art Exhibition of Sacral Motifs 2015-2016 (Kukljica-Croatia), 3th International Salon of Photography 2016

"Tragajući za Crnom Gorom koja je postojala od iskona Andrija Kasom je odlučio da onima koji gledaju fotografije podari radost, zadovoljstvo i optimizam koji sa njih zrači."

*(Koviljka Čalasan,
istoričarka umjetnosti)*

(Han Pijesak - Bosnia and Herzegovina), Hellenic Photographic Society Photo Salon 2018 (Athens – Greece)... Nakon svega jedno je sigurno, od Andrije uvijek možemo očekivati još mnogo fotografija koje imaju neočekivane momente, navuku sjetu, ali i donose radost, izvuku emocije... Pa, u tome jest poenta umjetnosti.

62.

kolo nagradne igre za zaposlene "BUDI U TOKU, BUDI U IGRI"

PODIJELJENO OSAM NAGRADA

U OVOM KOLU NAGRADA SU OBEZBIJEDILI: LOVĆEN OSIGURANJE AD - GODIŠNJE OSIGURANJE KUĆE ILI STANA, OPTIKA „OPTOTIM“ - DVA VAUČERA OD PO 50 EURA, A SEKTOR ZA KORPORATIVNE KOMUNIKACIJE PET KNJIGA.

NAGRADA LOVĆEN OSIGURANJA A.D. PODGORICA:

1. Radojica Macanović (Direkcija)

VAUČER OD 50 EURA U OPTIKAMA „OPTOTIM“ DOBILI SU:

1. Janko Gardašević (HE "Perućica")
2. Slađana Stanković (Snabdijevanje)

Knjigu "Kralj Nikola u djelima likovnih umjetnika" dobili su:

1. Fikret Alispahić (TE "Pljevlja")
2. Mima Boljević (Direkcija)
3. Miroslav Marković (Direkcija)
4. Željko Pavićević (HE "Piva")
5. Enis Kalač (Snabdijevanje)

KOMISIJA ZA IZvlačenje:

Svetlana Gardašević (SOZ) i
Tatjana Knežević Perišić (Sektor za korporativne komunikacije)

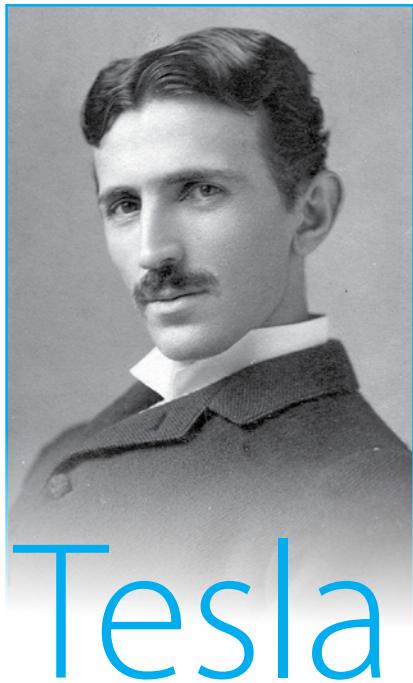
NAPOMENA:

Pravo na učešće u nagradnoj igri imaju samo zaposleni u EPCG. Poštovane kolege obavještavamo vas da ćemo u obzir uzimati samo kupone sa tačnim odgovorom na nagradno pitanje. Istovremeno podsjećamo Vas da se, shodno pravilima, učešće u nagradnoj igri obezbjeđuje popunjavanjem isključivo jednog kupona. Svi oni koji budu slali dva ili više kupona, kao i kuponi sa netačnim ili bez odgovora biće unaprijed diskvalifikovani.

REDAKCIJA

NAGRADNO PITANJE U OVOM KOLU:

KKolika je planirana investicija za ekološku rekonstrukciju
TE "Pljevlja"?

Tesla

Bolest je često posljedica nedostatka ili iscrpljenosti životnih sila, ali često je i očišćenje duha i tijela od otrova koji su se nakupili. Neophodno je da čovjek boluje s vremena na vrijeme. Izvor većine bolesti je u duhu. Zato duh i može da izliječi većinu bolesti. Kao đak razbolio sam se od kolere koja je harala u Lici. Izlječio sam se time što je otac dozvolio da upišem studije tehničke, što je predstavljalo moj život. Priviđenja za mene nisu bolest, već sposobnost uma da prodre izvan tri zemaljske dimenzije. Imao sam ih čitavog života, i primao sam ih kao sve

druge pojave oko sebe. Jednom, u djetinjstvu, šetao sam sa ujakom pored rijeke i rekao: "Iz vode će se pojaviti pastrmka, ja ću baciti kamen i njime je presjeći." To se i dogodilo. Uplašen i zaprepašten, ujak je povikao: "Bade retri Satan!" Bio je učen čovjek i govorio je latinski... Nalazio sam se u Parizu kada sam video majčinu smrt. U nebu, punom svjetlosti i muzike, lebdjela su prekrasna stvorenja. Jedno od njih je imalo majčin lik, koji me je gledao sa beskrajnom ljubavlju. Pošto je vizija isčezla, znao sam da je moja majka umrla...

MUDRE MISLI

tanja.nikcevic@epcg.com

Niti živim u prošlosti niti u budućnosti. Imam samo sadašnjost i jedino me ona interesuje. Ako uspiješ da ostaneš u sadašnjosti, bićeš srećan čovjek. Primijetićeš da u pustinji postoji život, da su na nebu zvijezde i da se ratnici bore zato što je to svojstveno ljudskoj rasi. Život bi bio praznik, jedno veliko praznovanje, jer je on uvijek jedini trenutak koji živimo.

Paulo Koeljo

Uradi ono što moraš, sa onim što znaš, tamo gdje se nalaziš.

Franklin Ruzvelt

Život je ono što ti se dešava dok ti praviš planove za život.

Džordž Lenon

Život je kao ljubav – sav razum je protiv njega, a sav zdrav instikt za njega.

Samuel Batler

Život je, izgleda, velika varalica, i prevari te najčešće baš onda kad misliš da imaš posla sa ozbiljnim stvarima.

Marko Aurelije

Biti ono što jesmo i postati ono zašta smo sposobni da postanemo, jedina je svrha života.

Robert Luis Stivenson.

Nije sreća živjeti, nego dobro živjeti.

Seneka

Za većinu ljudi život je kao ružno vrijeme: stanu i čekaju da prođe.

Džek London

Svi pravi životi su lijepi i teški.

Ivo Andrić

Čovjek živi samo sadašnji trenutak. Sve ostalo ili je već prošlo ili je neizvjesno hoće li doći.

Marko Aurelije.

Ko smisao života nije tražio, taj nije živio, ali ko ga je tražio, nikad nije bio dovoljno srećan.

Jovan Dučić

Život je kratak, ali trag od života može dugo trajati.

Isidora Sekulić

Život bez radosti, pokreta i novine i nije život nego golo postojanje, robovanje životu.

Ivo Andrić

Život je jednim dijelom onakav kakvim ga učinimo sami, a drugim dijelom onakav kakvim ga učine prijatelji koje smo izabrali.

Kineska poslovica

tanja.nikcevic@epcg.com

BUDI U TOKU - BUDI UIGRI

epcg
Glasoprovoda Društvo AD NAGD

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR _____

BUDI U TOKU - BUDI UIGRI

epcg
Glasoprovoda Društvo AD NAGD

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR _____

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

63. kolo nagradne igre za zaposlene

NAGRADNA IGRA

NAGRADNO PITANJE ▶

PRAVILA NAGRADNE IGRE:

Priredivač nagradne igre "Budi u toku- budi u igri" je Sektor za korporativne komunikacije EPCG. Svrha priređivanja je nagradivanje zaposlenih, osim u Sektoru za korporativne komunikacije. Jedno lice ima pravo da popuni jedan kupon, izvlačenje kupona organizuje Sektor za korporativne komunikacije, a imena dobitnika biće objavljena u narednom broju lista EPCG. Za učešće u igri, potrebno je tačno odgovoriti na nagradno pitanje.

Kolika je planirana investicija za ekološku rekonstrukciju TE "Pljevlja"?

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

Elektroprivreda Crne Gore
AD Nikšić

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

Elektroprivreda Crne Gore
AD Nikšić

